

Derleyen
Prof. Dr. Huriye MARTI

T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI

Genel Yayın No: 1721
Halk Kitapları: 418

Yayın Yönetmeni: Dr. Fatih KURT
Yayın Koordinatörü: Bünyamin KAHRAMAN
Derleyen: Prof. Dr. Huriye MARTI
Baskı Takip: Mehmet Ali SOY
Grafik Tasarım: Ali ÇINKI

Baskı: Çağlayan Basım Yay. AŞ.
Sarnıç Yolu Üzeri No: 7 Gaziemir/İzmir
Tel: (0 232) 274 22 15

1. Baskı, İzmir Aralık 2019

ISBN: 978-605-7730-93-0
2019-35-Y-0003-1721
Sertifika No: 12930

Eser İnceleme Komisyon Kararı: 25.09.2019/30

İletişim
Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü
Basılı Yayınlar Daire Başkanlığı
Tel: (0 312) 295 72 93 - 94 Faks: (0 312) 284 72 88
e-posta: diniyayinlar@diyanet.gov.tr

İçindekiler

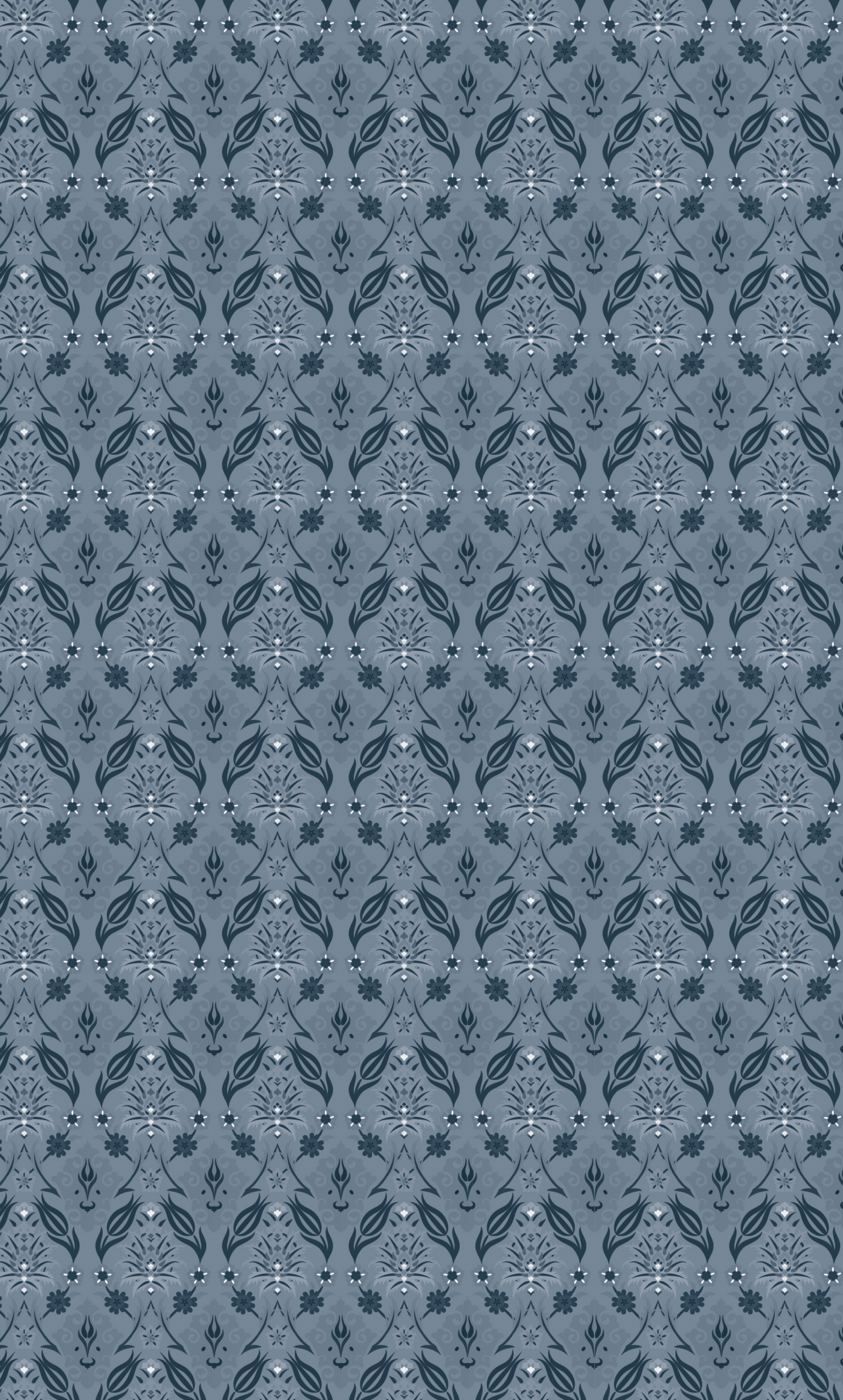
Ön Söz

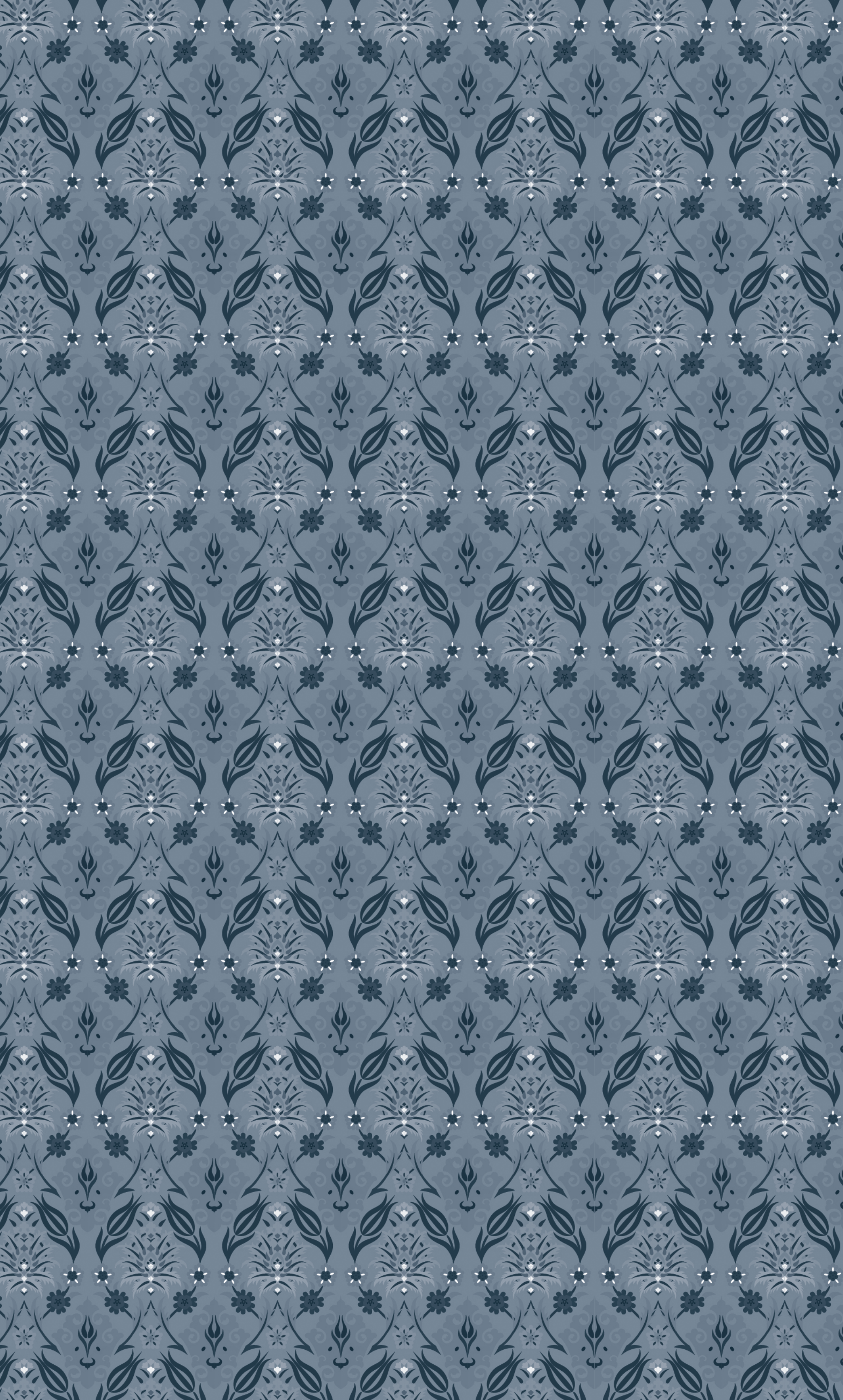
Ahlâk, Hz. Âdem'in ilk nefesinden dünyanın son gününe kadar insanoğlu için gerekliği ve geçerliği tartışılmaz bir olgudur. Ferdin olduğu kadar toplumun da huzuru, güveni ve iyiye yönelik gelişimi, ahlâki erdemlerle sağlanır. Kendisinin "güzel ahlâkı tamamlamak üzere gönderilmiş olduğunu" ifade eden Sevgili Peygamberimiz, tebliğinin ilk gününden itibaren içinde yaşadığı toplumu imana davet etmenin yanı sıra güzel ahlâk ile yaşamaya çağırmıştır. Çünkü onun inşa etmek istediği mümin zihniyeti ve şahsiyetinde iman ile ahlâk arasında vazgeçilmez bir bağ vardır. Ahiret mutluluğuna erişmek, iman ve ibadetler kadar, imanın olgunluğu ile doğrudan ilişkili olan ahlâk güzelliğini de gerektirmektedir.

İnsanın Rabbiyle, diğer insanlarla, canlı ve cansız çevreyle olan bütün ilişkilerinde muhakkak ahlâki bir boyut vardır. Bu çerçevede aklını ve iradesini güzel ahlâkı elde etmek ve korumak için kullanan insan, yaratılış bakımından üstün olduğu diğer varlıklardan hem daha değerli hâle gelir, hem de yeryüzünü daha yaşanılır bir yer hâline getirir. Zira kamil mümin, etrafına güven veren, adaleti gözeten, dürüstlüğünden şüphe edilmeyen, hayâsı, iffeti, şefkati, merhameti, nezaketi ve

hoşgörüsüyle çevresindekilerin gönlünü kazanan, sabrı, tevazuu ve samimiyetiyle Rabbine gerçek anlamda kul olan insandır.

Elinizdeki eser her hâli, sözü ve tavrıyla adeta yaşayan bir Kur'an olan, Kur'an ahlâkını en güzel şekilde temsil eden Allah Resûlü'nün güzel ahlâka davet eden hadislerinden derlenerek hazırlanmıştır. Adalet, doğruluk, merhamet, rıfk, sabır, tevekkül ve cömertlik gibi erdemler ile aile, anne-baba, çocuklar, akrabalar, komşular ve çevreyle ilişkilerimize dair çeşitli başlıklar altında birçok ahlâkî ilke ve tavsiyeyi içeren hadis-i şerifler Kütüb-i Sitte'den derlenerek bu kitapta bir araya getirilmiştir. Peygamber ahlâkıyla ahlâklanmak isteyen her mümine yol göstermesi ümidiyle hazırlanan bu eserin, ahlâk bilincine sahip bir toplum dokusu oluşturmaya vesile olmasını temenni ediyoruz.

Güzel Ahlâkın Önemi

- 1 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأُتَمِّمَ صَالِحَ الْأَخْلَاقِ.

Ebû Hüreyre'nin rivayet ettiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Ben güzel ahlâkı tamamlamak üzere gönderildim."
{ İbn Hanbel, II, 381 }

- 2 -

عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

اتَّقِ اللَّهَ حَيْثُمَا كُنْتَ وَأَتْبِعِ السَّيِّئَةَ الْحَسَنَةَ تَمْحُهَا وَخَالِقِ النَّاسَ بِخُلُقٍ حَسَنٍ.

Ebû Zer anlatıyor: Resûlullah(s.a.s.) bana şöyle buyurdu:

"Nerede olursan ol, Allah'a karşı sorumluluğunun bilincinde ol! Kötülüğün peşinden hemen iyi bir şey yap ki onu yok etsin. İnsanlara da güzel ahlâka yaraşır biçimde davran!"
{ Tirmizî, Birr, 55 }

- 3 -

عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ

مَا شَيْءٌ أَثْقَلُ فِي مِيزَانِ الْمُؤْمِنِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ خُلُقٍ حَسَنٍ وَإِنَّ اللَّهَ لَيَبْغَضُ الْفَاحِشَ الْبَذِىءَ.

Ebu'd-Derdâ'dan rivayet edildiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kıyamet günü müminin mizanındaki hiçbir şey güzel ahlâktan daha ağır değildir. Doğrusu Yüce Allah söz ve fiilleri çirkin olan kişilerden nefret eder."
{ Tirmizî, Birr, 62 }

- 4 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا.

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre,
Allah Resûlü(s.a.s.) şöyle buyurdu:

"Müminlerin iman bakımından en mükemmeli, ahlâk bakımından en güzel olanıdır."
{ Ebû Dâvûd, Sünnet, 15 }

- 5 -

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُسْرٍ

أَنَّ أَعْرَابِيًّا قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَنْ خَيْرُ النَّاسِ؟ قَالَ: مَنْ طَالَ عُمُرُهُ وَحَسُنَ عَمَلُهُ.

Abdullah b. Büsr'den nakledildiğine göre,

Bir bedevi, "Ey Allah'ın Resûlü! En hayırlı insan kimdir?" dedi. Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurdu: *"Ömrü uzun ve ameli güzel olan kimsedir."*
{ Tirmizî, Zühd, 21 }

- 6 -

قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ

كَانَ يَدْعُو يَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الشِّقَاقِ وَالنِّفَاقِ وَسُوءِ الْأَخْلَاقِ.

Ebû Hüreyre, Allah Resûlü'nün(s.a.s.) şöyle dua ettiğini söylemektedir:

"Allah'ım, bozgunculuktan, nifaktan ve kötü ahlâktan sana sığınırım."

{ Ebû Dâvûd, Tefrîu' ebvâbi'l-vitr, 32, Nesâî, İstiâze, 21 }

- 7 -

عَنْ نَوَّاسِ بْنِ سِمْعَانَ ... - قَالَ - فَسَأَلْتُهُ عَنِ الْبِرِّ وَالْإِثْمِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

الْبِرُّ حُسْنُ الْخُلُقِ وَالْإِثْمُ مَا حَاكَ فِي نَفْسِكَ وَكَرِهْتَ أَنْ يَطَّلِعَ عَلَيْهِ النَّاسُ.

Nevvâs b. Sem'ân anlatıyor:

Resûlullah'a(s.a.s.) iyiliğin ve kötülüğün ne anlama geldiğini sordum. Şöyle cevap verdi: *"İyilik güzel ahlâktır. Kötülük ise vicdanını rahatsız eden ve insanların bilmesini istemediğin şeydir."*

{ Müslim, Birr, 15 }

- 8 -

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا ، قَالَتْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ

إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيُدْرِكُ بِحُسْنِ خُلُقِهِ دَرَجَةَ الصَّائِمِ الْقَائِمِ.

Âişe'den(r.a.) rivayet edildiğine göre Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Mümin güzel ahlakı sayesinde, gece ibadet edip, gündüz oruç tutan kimselerin derecesini elde eder."

{ Ebû Dâvûd, Edeb, 7 }

- 9 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ

الْمُؤْمِنُ مُؤْلَفٌ وَلَا خَيْرَ فِيمَنْ لَا يَأْلَفُ وَلَا يُؤْلَفُ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Mümin cana yakındır. Dostluk kurmayan ve kendisiyle dostluk kurulamayan kimsede hayır yoktur."

{ İbn Hanbel, II, 400 }

- 10 -

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

خَيْرُ الْأَصْحَابِ عِنْدَ اللَّهِ خَيْرُهُمْ لِصَاحِبِهِ وَخَيْرُ الْجِيرَانِ عِنْدَ اللَّهِ خَيْرُهُمْ لِجَارِهِ.

Abdullah b. Amr'dan nakledildiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Allah katında arkadaşın en iyisi, arkadaşına karşı hayırlı davranandır. Allah katında komşunun en hayırlısı ise komşusuna karşı hayırlı davranandır."

{ Tirmizî, Birr, 28, Dârimî, Siyer, 3 }

- 11 -

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

لَيْسَ الْمُؤْمِنُ بِالطَّعَّانِ وَلَا اللَّعَّانِ وَلَا الْفَاحِشِ وَلَا الْبَذِيءِ.

Abdullah (b. Mes'ûd) tarafından nakledildiğine
göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Mümin; ırza, namusa dil uzatan, lânet eden, çirkin işler yapan, edepsiz konuşan kimse değildir."

{ Tirmizî, Birr, 48 }

- 12 -

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ

لَمْ يَكُنْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاحِشاً وَلَا مُتَفَحِّشاً. وَكَانَ يَقُولُ إِنَّ مِنْ خِيَارِكُمْ أَحْسَنَكُمْ أَخْلَاقاً.

Abdullah b. Amr b. el-Âs'tan(r.a.) rivayet edildiğine göre o şöyle demiştir: Resûlullah(s.a.s.) ne çirkin söz söyler, ne de çirkin bir davranışa yeltenirdi. O, *"Sizin en hayırlılarınız ahlakı en güzel olanlarınızdır."* buyururdu.

{ Buhârî, Menâkıb, 23; Müslim, Fedâil, 68 }

- 13 -

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

أَنَا زَعِيمٌ بِبَيْتٍ فِي رَبَضِ الْجَنَّةِ لِمَنْ تَرَكَ الْمِرَاءَ. وَإِنْ كَانَ مُحِقّاً، وَبِبَيْتٍ فِي وَسَطِ الْجَنَّةِ لِمَنْ تَرَكَ الْكَذِبَ، وَإِنْ كَانَ مَازِحاً، وَبِبَيْتٍ فِي أَعْلَى الْجَنَّةِ لِمَنْ حَسُنَ خُلُقُهُ.

Ebû Ümâme el-Bâhilî'den(r.a.) rivayet edildiğine göre Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Ben, haklı olsa dahi, münakaşayı terk eden kimse için cennetin kıyısında bir köşk verileceğine; şakayla bile olsa yalan söylemeyen kimseye cennetin ortasında bir köşk verileceğine; ahlakını güzelleştiren kimseye de cennetin en yüksek yerinde bir köşk verileceğine kefilim."

{ Ebû Dâvûd, Edeb, 7 }

Adalet ve Hak Duyarlılığı

- 1 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ

إِنَّمَا الْإِمَامُ جُنَّةٌ يُقَاتَلُ مِنْ وَرَائِهِ وَيُتَّقَى بِهِ فَإِنْ أَمَرَ بِتَقْوَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَعَدَلَ كَانَ لَهُ بِذَلِكَ أَجْرٌ وَإِنْ يَأْمُرْ بِغَيْرِهِ كَانَ عَلَيْهِ مِنْهُ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre,
Hz. Peygamber[s.a.s.] şöyle buyurmuştur:

"Yönetici bir kalkandır. Onun ardında savaşılır, onunla tehlikelerden korunmak mümkün olur. Şayet Allah'a karşı sorumluluğu emreder ve adaletle hükmederse bütün yaptıklarından sevap kazanır. Bundan başka bir şey emrederse yaptıklarının karşılığını çeker."

{ Müslim, İmâre, 43 }

- 2 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ

مَنْ كَانَتْ عِنْدَهُ مَظْلَمَةٌ لِأَخِيهِ فَلْيَتَحَلَّلْهُ مِنْهَا.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Resûlullah[s.a.s.] şöyle buyurmuştur:

"Kim kardeşine haksızlık etmişse, onunla helâlleşsin."

{ Buhârî, Rikâk, 48 }

- 3 -

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ

إِنَّ الْمُقْسِطِينَ عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى مَنَابِرَ مِنْ نُورٍ عَلَى يَمِينِ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَعْدِلُونَ فِي حُكْمِهِمْ وَأَهْلِيهِمْ وَمَا وَلُوا.

Abdullah b. Amr b. el-Âs'tan nakledildiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Yönettikleri insanlara, ailelerine ve sorumlu oldukları kişilere karşı adaletli davrananlar, Allah katında, sınırsız merhamet sahibi Rahman'ın yanında nurdan minberler üzerinde ağırlanacaklar."

{ Nesâî, Âdâbü'l-kudât, 1 }

- 4 -

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرَةَ عَنْ أَبِيهِ ذَكَرَ النَّبِيَّ ﷺ
قَعَدَ عَلَى بَعِيرِهِ ، وَأَمْسَكَ إِنْسَانٌ بِخِطَامِهِ... قَالَ

فَإِنَّ دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ وَأَعْرَاضَكُمْ بَيْنَكُمْ حَرَامٌ كَحُرْمَةِ يَوْمِكُمْ هَذَا ، فِي شَهْرِكُمْ هَذَا ، فِي بَلَدِكُمْ هَذَا ...

Abdurrahman b. Ebî Bekre'nin naklettiğine göre,
babası (Ebû Bekre) şöyle anlatmıştır:

Hz. Peygamber(s.a.s.) (Arafat'ta) devesinin üstüne oturdu, bir adam da devenin yularını tutuyordu. Sonra insanlara şöyle hitap etti: *"(Ey insanlar!) Bu (Zilhicce) ayınızda, bu (Mekke) şehrinizde bu (Arefe) gününüz nasıl mukaddes ise, kanlarınız, mallarınız ve ırzlarınız da aynı şekilde mukaddestir (dokunulmazdır)."*

{ Buhârî, İlim, 9; Müslim, Kasâme, 30 }

- 5 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ

اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُوبِقَاتِ. قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَمَا هُنَّ قَالَ الشِّرْكُ بِاللَّهِ ، وَالسِّحْرُ ، وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ، وَأَكْلُ الرِّبَا ، وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ ، وَالتَّوَلِّي يَوْمَ الزَّحْفِ ، وَقَذْفُ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ الْغَافِلَاتِ.

Ebû Hüreyre'nin(r.a.) naklettiğine göre,

Hz. Peygamber(s.a.s.), ***"Helâk edici yedi şeyden kaçının!"*** buyurdu. Sahâbîler, "Yâ Resûlallah! Bu yedi şey nedir?" diye sordular. Resûlullah(s.a.s.), ***"Allah'a şirk koşmak, sihir yapmak, hukukun gerektirdiği dışında Allah'ın (zarar vermeyi) yasakladığı bir cana kıymak, faiz yemek, yetim malı yemek, düşmanla karşılaşınca savaştan kaçmak, zinadan uzak duran ve hiç bir şeyden haberi olmayan mümin kadınlara zina iftirasında bulunmak."*** cevabını verdi.

{ Buhârî, Vesâyâ, 23 }

- 6 -

عَنْ حَاجِبِ بْنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ الْمُهَلَّبِ عَنْ أَبِيهِ قَالَ سَمِعْتُ النُّعْمَانَ بْنَ بَشِيرٍ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

اعْدِلُوا بَيْنَ أَوْلَادِكُمْ اعْدِلُوا بَيْنَ أَبْنَائِكُمْ.

Hâcib b. el-Mufaddal b. el-Mühelleb'in, babasından naklettiğine göre o, Nu'mân b. Beşîr'i Resûlullah'tan(s.a.s.) şöyle naklederken işitmiştir:

"Çocuklarınız arasında adaletle davranın, oğullarınız arasında adaleti gözetin."

{ Ebû Dâvûd, Büyû' (İcâre), 83 }

- 7 -

عنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَفْضَلَ مِنْ دَرَجَةِ الصِّيَامِ وَالصَّلَاةِ وَالصَّدَقَةِ قَالُوا بَلَى قَالَ إِصْلَاحُ ذَاتِ الْبَيْنِ وَفَسَادُ ذَاتِ الْبَيْنِ الْحَالِقَةُ.

Ebu'd-Derdâ'nın naklettiğine göre, Resûlullah(s.a.s.)

"Dikkat edin! Size derece bakımından oruç, namaz ve sadakadan daha faziletli olan şeyi bildireyim mi?" diye sordu. "Elbette." dediler. Bunun üzerine Resûlullah şöyle buyurdu: *"İki kişinin arasını düzeltmektir. İki kişinin arasını bozmak ise (imanı) kökünden kazır."*

{ Ebû Dâvûd, Edeb, 50; Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 56 }

- 8 -

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

الظُّلْمُ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

Abdullah b. Ömer'in(r.a.) naklettiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurdu:

"Zulüm, kıyamet gününde zifiri karanlıklar demektir."

{ Buhârî, Mezâlim, 8; Müslim, Birr, 57 }

- 9 -

عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ

مَنْ أَخَذَ شِبْرًا مِنَ الْأَرْضِ ظُلْمًا فَإِنَّهُ يُطَوَّقُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ سَبْعِ أَرَضِينَ.

Saîd b. Zeyd'in işittiğine göre, Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Her kim hakkı olmadığı hâlde bir karış yeri alırsa, o yer kıyamet gününde yedi kat olup boynuna geçirilir."

{ Müslim, Müsâkât, 140 }

Doğruluk ve Dürüstlük

- 1 -

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

عَلَيْكُمْ بِالصِّدْقِ فَإِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَصْدُقُ وَيَتَحَرَّى الصِّدْقَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ صِدِّيقًا وَإِيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ فَإِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَكْذِبُ وَيَتَحَرَّى الْكَذِبَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَّابًا .

Abdullah (b. Mes'ûd)'dan nakledildiğine göre,
Allah Resûlü(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Doğruluktan ayrılmayınız. Muhakkak ki doğruluk iyiliğe, iyilik de cennete götürür. Kişi devamlı doğru söyler ve doğru olanı ararsa Allah katında 'sıddîk' (özü sözü bir olan kişi) olarak yazılır. Yalandan sakının! Çünkü yalan kötülüğe, kötülük de cehenneme götürür. Kişi yalan söyleyip, yalanı araştıra araştıra Allah katında yalancı olarak yazılır."

{ Müslim, Birr, 105 }

- 2 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ

كَفَى بِالْمَرْءِ إِثْمًا أَنْ يُحَدِّثَ بِكُلِّ مَا سَمِعَ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Her duyduğunu söylemesi, kişiye yalan olarak yeter!"
{ Ebû Dâvûd, Edeb, 80 }

- 3 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ أنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ

لَا يَجْتَمِعُ الْإِيمَانُ وَالْكُفْرُ فِي قَلْبِ امْرِئٍ وَلَا يَجْتَمِعُ الصِّدْقُ
وَالْكَذِبُ جَمِيعًا وَلَا تَجْتَمِعُ الْخِيَانَةُ وَالْأَمَانَةُ جَمِيعًا.

Ebû Hüreyre(r.a.) tarafından nakledildiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"İman ile küfür, doğruluk ile yalancılık, hıyanet ile emanet bir şahsın kalbinde birlikte bulunamaz."
{ İbn Hanbel, II, 349 }

- 4 -

عَنْ أَبِي سُفْيَانَ بنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قُلْتُ

يَا رَسُولَ اللَّهِ قُلْ لِي فِي الْإِسْلَامِ قَوْلاً لَا أَسْأَلُ عنْه أَحَداً
بَعْدَكَ. قَالَ: قُلْ آمَنْتُ بِاللَّهِ ثُمَّ اسْتَقِمْ.

Ebû Amr, yahut Ebû Amre Süfyân b. Abdillâh'tan
rivayet edildiğine göre o, şöyle demiştir:

"Ya Resûlallah, Müslümanlığa dair bana bir söz söyle ki, o konuda sizden başka hiç kimseye bir şey sorma ihtiyacı hissetmeyeyim" dedim. Bunun üzerine Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurdu: "Allah'a inandım de, sonra da dosdoğru ol."
{ Müslim, İman, 6 }

- 5 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مَرَّ عَلَى صُبْرَةِ طَعَامٍ فَأَدْخَلَ يَدَهُ فِيهَا فَنَالَتْ أَصَابِعُهُ بَلَلًا فَقَالَ مَا هَذَا يَا صَاحِبَ الطَّعَامِ. قَالَ أَصَابَتْهُ السَّمَاءُ يَا رَسُولَ اللَّهِ . قَالَ أَفَلَا جَعَلْتَهُ فَوْقَ الطَّعَامِ كَيْ يَرَاهُ النَّاسُ مَنْ غَشَّ فَلَيْسَ مِنِّي.

Ebû Hüreyre anlatıyor:

Allah Resûlü*(s.a.s.)* (Medine pazarında dolaşırken) bir buğday yığınının yanına geldi. Elini yığının içine daldırınca parmakları ıslandı. Satıcıya, ***"Bu da nedir buğday sahibi?"*** diye sordu. O da, "Üzerine yağmur yağmıştı ey Allah'ın Resûlü!" dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber şöyle buyurdu: ***"Öyleyse insanların görmeleri için ıslak olan kısmı üste koyman gerekmez miydi? Kim aldatırsa benden değildir."***

{ Müslim, İman, 164 }

- 6 -

عَنْ سُفْيَانَ بْنِ أَسِيدٍ الْحَضْرَمِيِّ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ

كَبُرَتْ خِيَانَةً أَنْ تُحَدِّثَ أَخَاكَ حَدِيثًا هُوَ لَكَ بِهِ مُصَدِّقٌ وَأَنْتَ لَهُ بِهِ كَاذِبٌ.

Süfyân b. Esîd el-Hadramî, Resûlullah'ı*(s.a.s.)* şöyle derken işittiğini nakletmiştir:

"Bir konuda sana inandığı hâlde kardeşine yalan söylemen ne kadar büyük bir ihanettir!"

{ Ebû Dâvûd, Edeb, 71 }

- 7 -

عَنْ أَبِي الْحَوْرَاءِ السَّعْدِيِّ قَالَ

قُلْتُ لِلْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ مَا حَفِظْتَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ؟ قَالَ: حَفِظْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ دَعْ مَا يَرِيبُكَ إِلَى مَا لَا يَرِيبُكَ، فَإِنَّ الصِّدْقَ طُمَأْنِينَةٌ وَإِنَّ الْكَذِبَ رِيبَةٌ.

Ebu'l-Havrâ' es-Sa'dî anlatıyor:

Hasan b. Ali'ye "Resûlullah'tan(s.a.s.) ne öğrendin?" diye sordum. Dedi ki: Resûlullah'tan(s.a.s.) şunu öğrendim: "Seni şüphelendireni bırak, şüphelendirmeyene bak. Çünkü doğruluk kalbin huzura ermesidir. Yalan ise şüpheden ibarettir."

{ Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 60 }

- 8 -

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ

أَرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ كَانَ مُنَافِقًا خَالِصًا ، وَمَنْ كَانَتْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنْهُنَّ كَانَتْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنَ النِّفَاقِ حَتَّى يَدَعَهَا إِذَا اؤْتُمِنَ خَانَ وَإِذَا حَدَّثَ كَذَبَ وَإِذَا عَاهَدَ غَدَرَ ، وَإِذَا خَاصَمَ فَجَرَ.

Abdullah b. Amr'ın rivayet ettiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurdu:

"Şu dört özellik kimde bulunursa o, tam bir münafık olur. Kimde bu niteliklerden biri bulunursa onu terk edinceye kadar kendisinde münafıklıktan bir özellik vardır: Kendisine bir şey emanet edildiğinde hıyanet eder. Konuştuğunda yalan söyler. Söz verdiğinde sözünde durmaz. Husumet ettiğinde haddi aşar."

{ Buhârî, İman, 24 }

- 9 -

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ

التَّاجِرُ الصَّدُوقُ الْأَمِينُ، مَعَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ.

Ebû Saîd'den nakledildiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Dürüst ve güvenilir tüccar, peygamberler, sıddıklar (dosdoğru kimseler) ve şehitlerle beraberdir."

{ Tirmizî, Büyû', 4 }

- 10 -

عَنْ حَكِيمِ بْنِ حِزَامٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ

الْبَيِّعَانِ بِالْخِيَارِ مَا لَمْ يَفْتَرِقَا فَإِنْ صَدَقَا وَبَيَّنَا بُورِكَ لَهُمَا فِي بَيْعِهِمَا وَإِنْ كَتَمَا وَكَذَبَا مُحِقَتِ الْبَرَكَةُ مِنْ بَيْعِهِمَا.

Hakîm b. Hızâm'ın naklettiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Alışveriş yapanlar birbirlerinden ayrılmadıkları sürece (alışverişi kabul edip etmeme konusunda) serbesttirler. Eğer dürüst davranırlar ve (malın kusurunu) açıkça söylerlerse, alışverişleri bereketlenir. Fakat kusuru gizler ve yalan söylerlerse, yaptıkları alışverişin bereketi gider."

{ Ebû Dâvûd, Büyû', 51 }

- 11 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَخُونُهُ وَلَا يَكْذِبُهُ وَلَا يَخْذُلُهُ.

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Müslüman, Müslüman'ın kardeşidir. Ona hainlik yapmaz, ona yalan söylemez, onu zor durumda yüzüstü bırakmaz."

{ Tirmizî, Birr, 18 }

- 12 -

عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ عُبَيْدِ بْنِ رِفَاعَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ

أَنَّهُ خَرَجَ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ إِلَى الْمُصَلَّى فَرَأَى النَّاسَ يَتَبَايَعُونَ فَقَالَ يَا مَعْشَرَ التُّجَّارِ. فَاسْتَجَابُوا لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَرَفَعُوا أَعْنَاقَهُمْ وَأَبْصَارَهُمْ إِلَيْهِ فَقَالَ إِنَّ التُّجَّارَ يُبْعَثُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فُجَّارًا إِلَّا مَنِ اتَّقَى اللَّهَ وَبَرَّ وَصَدَقَ.

İsmâil b. Ubeyd b. Rifâa'nın, babası aracılığıyla dedesinden naklettiğine göre;

Dedesi (Rifâa b. Râfi') Hz. Peygamber *(s.a.s.)* ***ile birlikte namazgâha gitmişti.*** Hz. Peygamber insanların alışveriş yaptıklarını gördü ve ***"Ey tüccar topluluğu!"***diye seslendi. Onlar da Allah Resûlü'ne karşılık verdiler. Başlarını kaldırıp gözlerini ona çevirdiler. Bunun üzerine Resûlullah şöyle buyurdu: ***"Allah'tan korkan, iyilik yapan ve dürüst davrananlar hariç, tüccarlar kıyamet günü günahkârlar olarak diriltileceklerdir."***

{ Tirmizî, Büyû', 4 }

Şefkat ve Merhamet

- 1 -

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو يَبْلُغُ بِهِ النَّبِيَّ ﷺ

الرَّاحِمُونَ يَرْحَمُهُمُ الرَّحْمَنُ اِرْحَمُوا أَهْلَ الْأَرْضِ يَرْحَمْكُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ.

Abdullah b. Amr, Hz. Peygamber'e(s.a.s.) nispet ederek şunu nakletmiştir:

"Merhametlilere Rahman olan Allah da merhamet eder. Siz yeryüzündekilere merhamet edin ki Yüce Allah da size merhamet etsin."

{ Ebû Dâvûd, Edeb, 58; Tirmizî, Birr, 16 }

- 2 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا الْقَاسِمِ ﷺ يَقُولُ

لَا تُنْزَعُ الرَّحْمَةُ إِلَّا مِنْ شَقِيٍّ.

Ebû Hüreyre diyor ki: "Ebu'l-Kâsım'ı (Peygamberimizi)(s.a.s.) şöyle derken işittim:

'Merhamet, ancak şaki (bedbaht) kimsenin kalbinden kaldırılır.'"

{ Tirmizî, Birr, 16; Ebû Dâvûd, Edeb, 58 }

- 3 -

عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا بَعَثَ أَحَدًا مِنْ أَصْحَابِهِ فِي بَعْضِ أَمْرِهِ قَالَ بَشِّرُوا وَلَا تُنَفِّرُوا وَيَسِّرُوا وَلَا تُعَسِّرُوا.

Ebû Mûsâ'dan rivayet edildiğine göre,

Allah Resûlü(s.a.s.) ashâbından bir kimseyi bir iş için gönderdiğinde şöyle derdi: ***"Müjdeleyin nefret ettirmeyin; kolaylaştırın zorlaştırmayın."***

{ Müslim, Cihâd ve Siyer, 6 }

- 4 -

عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ

قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِسَبْيٍ فَإِذَا امْرَأَةٌ مِنَ السَّبْيِ تَسْعَى، إِذْ وَجَدَتْ صَبِيًّا فِي السَّبْيِ أَخَذَتْهُ فَأَلْزَقَتْهُ بِبَطْنِها، فَأَرْضَعَتْهُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَتُرَوْنَ هَذِهِ الْمَرْأَةَ طَارِحَةً وَلَدَهَا فِي النَّارِ؟ قُلْنَا: لَا وَاللَّهِ. فَقَالَ لَلَّهُ أَرْحَمُ بِعِبادِهِ مِنْ هَذِهِ بِوَلَدِهَا.

Hz. Ömer anlatıyor:

Bir savaş sonrası Resûlullah'a(s.a.s.) esirler getirildi. Aralarında ordan oraya koşan bir kadın vardı. Sonunda kadın (aradığı) çocuğu buldu, hemen kucağına aldı ve emzirmeye başladı. Allah Resûlü(s.a.s.) şöyle dedi: ***"Ne dersiniz, bu kadın çocuğunu ateşe atabilir mi?"*** Biz de "Hayır, asla atmaz" dedik. Bunun üzerine o şöyle buyurdu: ***"Şüphe yok ki Allah'ın kullarına merhameti, bu kadının çocuğuna olan merhametinden çok daha fazladır."***

{ Buhârî, Edeb, 18; Müslim, Tevbe, 22 }

- 5 -

عَنْ عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهَا قَالَتْ

مَا خُيِّرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَيْنَ أَمْرَيْنِ إِلَّا أَخَذَ أَيْسَرَهُمَا مَا لَمْ يَكُنْ إِثْمًا فَإِنْ كَانَ إِثْمًا كَانَ أَبْعَدَ النَّاسِ مِنْهُ.

Hz. Peygamber'in eşi Âişe'den(r.a.) nakledilmiştir:

"Resûlullah(s.a.s.) iki şey arasında seçim hakkı tanındığında günah olmadığı sürece kolay olanını seçerdi. Şayet kolay olan şey günah ise, ondan insanların en uzak duranı o olurdu."

{ Müslim, Fedâil, 77 }

- 6 -

أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ

جَعَلَ اللَّهُ الرَّحْمَةَ مِائَةَ جُزْءٍ ، فَأَمْسَكَ عِنْدَهُ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ جُزْءًا ، وَأَنْزَلَ فِي الْأَرْضِ جُزْءًا وَاحِدًا ، فَمِنْ ذَلِكَ الْجُزْءِ يَتَرَاحَمُ الْخَلْقُ ، حَتَّى تَرْفَعَ الْفَرَسُ حَافِرَهَا عَنْ وَلَدِهَا خَشْيَةَ أَنْ تُصِيبَهُ.

Ebû Hüreyre, Resûlullah'tan(s.a.s.) şunu işittiğini söylemiştir:

"Allah Teâlâ rahmetini yüz parçaya ayırdı, doksan dokuz parçasını yanında alıkoydu, bir parçasını ise yeryüzüne indirdi. İşte bu bir parça rahmet sebebiyle bütün yaratılmışlar kendi aralarında merhametli davranırlar. Hatta kısrak (yavrusunu emzirirken) basıp da zarar verir korkusuyla bir ayağını yukarı kaldırır."

{ Bûhârî, Edeb,19 }

- 7 -

عَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

لَا يَرْحَمُ اللَّهُ مَنْ لَا يَرْحَمُ النَّاسَ.

Cerîr b. Abdullah'ın naklettiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"İnsanlara merhamet etmeyene Allah da merhamet etmez."
{ Bûhârî, Tevhid, 2; Müslim, Fedâil, 66 }

- 8 -

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

وُلِدَ لِيَ اللَّيْلَةَ غُلَامٌ فَسَمَّيْتُهُ بِاسْمِ أَبِي إِبْرَاهِيمَ . فَذَكَرَ الْحَدِيثَ قَالَ أَنَسٌ لَقَدْ رَأَيْتُهُ يَكِيدُ بِنَفْسِهِ بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَدَمَعَتْ عَيْنَا رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ تَدْمَعُ الْعَيْنُ وَيَحْزَنُ الْقَلْبُ وَلَا نَقُولُ إِلَّا مَا يَرْضَى رَبُّنَا إِنَّا بِكَ يَا إِبْرَاهِيمُ لَمَحْزُونُونَ.

Enes b. Mâlik'ten rivayet edildiğine göre, Resûlullah(s.a.s.), *"Bu gece bir oğlum oldu. Ona babam İbrahim'in ismini verdim."* buyurdu. Enes bir süre sonra o çocuğu Resûlullah'ın(s.a.s.) huzurunda can verirken gördüğünü ve o esnada gözlerinden yaşlar boşalan Hz. Peygamber'in(s.a.s.) şöyle buyurduğunu nakletmektedir: *"Göz yaşarır, kalp üzülür, fakat biz Rabbimizin razı olacağı sözlerden başkasını söylemeyiz. Ey İbrahim biz senin ölümünden dolayı gerçekten üzgünüz."*
{ Ebû Dâvûd, Cenâiz, 23-24 }

Hayâ ve İffet

- 1 -

حَدَّثَنَا أَبُو مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ ﷺ

إِنَّ مِمَّا أَدْرَكَ النَّاسُ مِنْ كَلَامِ النُّبُوَّةِ الْأُولَى إِذَا لَمْ تَسْتَحِي فَاصْنَعْ مَا شِئْتَ.

Ebû Mes'ûd'un naklettiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"İlk peygamberlikten beri insanların duyup da idrak ettiği bir söz vardır: Eğer utanmazsan dilediğini yap!"
{ Buhârî, Edeb, 78 }

- 2 -

عَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

إِنَّ لِكُلِّ دِينٍ خُلُقًا وَخُلُقُ الْإِسْلَامِ الْحَيَاءُ.

Enes (b. Mâlik)'ten rivayet edildiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Her dinin bir ahlâkı vardır; İslâm'ın ahlâkı da hayâdır."
{ İbn Mâce, Zühd, 17 }

- 3 -

عَنْ أَبِي سَعِيدِ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَشَدَّ حَيَاءً مِنَ الْعَذْرَاءِ فِي خِدْرِهَا، فَإِذَا رَأَى شَيْئاً يَكْرَهُهُ عَرَفْنَاهُ فِي وَجْهِهِ.

Ebû Saîd el-Hudrî'den(r.a.) rivayet edildiğine göre, o şöyle demiştir: "Resûlullah(s.a.s.), evindeki bakire bir kızdan daha hayâlı idi. Hoşlanmadığı bir şey gördüğünde, bunu yüzünden anlardık."

{ Buhârî, Menâkıb, 23; Müslim, Fedâil, 67 }

- 4 -

عَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَا كَانَ الْفُحْشُ فِي شَيْءٍ إِلَّا شَانَهُ وَمَا كَانَ الْحَيَاءُ فِي شَيْءٍ إِلَّا زَانَهُ.

Enes (b. Mâlik)'ten rivayet edildiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Ahlâksızlık bulunduğu şeyi çirkinleştirir; hayâ ise bulunduğu şeyi süsler."

{ Tirmizî, Birr, 47 }

- 5 -

عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

مَنْ يَضْمَنْ لِي مَا بَيْنَ لَحْيَيْهِ وَمَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ أَضْمَنْ لَهُ الْجَنَّةَ.

Sehl b. Sa'd'ın naklettiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kim bana iki dudağı arasındakini ve iki bacağı arasındakini korumayı garanti ederse, ben de ona cenneti garanti ederim."

{ Buhârî, Rikâk, 23 }

- 6 -

عَنْ أَبِي سُفْيَانَ صَخْرِ بْنِ حَرْبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي حَدِيثِهِ الطَّوِيلِ فِي قِصَّةِ هِرَقْلُ،

قَالَ هِرَقْلُ: فَمَاذَا يَأْمُرُكُمْ يَعْنِي النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَبُو سُفْيَانَ: قُلْتُ: يَقُولُ اعْبُدُوا اللَّهَ وَحْدَهُ لَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئاً، واتْرُكُوا مَا يَقُولُ آباؤُكُمْ، وَيَأْمُرُنَا بِالصَّلَاةِ والصِّدْقِ، والْعَفَافِ، والصِّلَةِ.

Ebû Süfyân Sahr b. Harb'den(r.a.) rivayet edildiğine göre...
Herakliyüs Hz. Peygamber'i kastederek ona şunu sormuştur: "O adam size ne emrediyor?" Ebû Süfyân şöyle cevap vermiştir:
"Yalnız Allah'a kulluk edin, Ona hiçbir şeyi ortak koşmayın. Babalarınızın bâtıl sözlerini terk edin" diyor ve bize namaz kılmayı, doğruluğu, iffetli olmayı ve akrabalarla ilişkiyi emrediyor.

{ Buhârî, Bed'u'l-vahy, 6; Müslim, Cihâd, 74. }

- 7 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ثَلاَثَةٌ؛ حَقٌّ عَلَى اللَّهِ عَوْنُهُمْ: الْمُجَاهِدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَالْمُكَاتَبُ الَّذِي يُرِيدُ الْأَدَاءَ، وَالنَّاكِحُ الَّذِي يُرِيدُ الْعَفَافَ.

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"Üç gruba Allah mutlaka yardım eder: Allah yolunda cihad eden kişiye, (hürriyetini kazanmak için bedelini) ödemeye çalışan köleye, iffetli olabilmek için evlenen kişiye."

{ Tirmizî, Fedâilü'l-cihâd, 20 }

- 8 -

عَنْ عِمْرَانَ بْنَ حُصَيْنٍ، رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ

اَلْحَيَاءُ لَا يَأْتِي إِلَّا بِخَيْرٍ.

İmrân b. Husayn'dan(r.a.) rivayet edildiğine göre Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Hayâ, sadece hayır getirir."

{ Buhârî, Edeb, 77; Müslim, İman, 60. }

- 9 -

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللّٰهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ

إِنَّ أَخْوَفَ مَا أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي عَمَلُ قَوْمِ لُوطٍ.

Câbir b. Abdullah'ın naklettiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Ümmetim için en çok korktuğum şey Lût Kavmi'nin işidir."

{ İbn Mâce, Hudûd, 12; Tirmizî, Hudûd, 24 }

- 10 -

عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ

اضْمَنُوا لِي سِتًّا مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَضْمَنْ لَكُمْ الْجَنَّةَ اصْدُقُوا إِذَا حَدَّثْتُمْ وَأَوْفُوا إِذَا وَعَدْتُمْ وَأَدُّوا إِذَا أُؤْتُمِنْتُمْ وَاحْفَظُوا فُرُوجَكُمْ وَغُضُّوا أَبْصَارَكُمْ وَكُفُّوا أَيْدِيَكُمْ.

Ubâde b. es-Sâmit'ten nakledildiğine göre, Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kendi adınıza altı şeyi bana garanti edin, ben de size cenneti garanti edeyim: Konuştuğunuzda doğru söyleyin, söz verdiğinizde yerine getirin, size (bir şey) emanet edildiğinde onun gereğini yapın, namusunuzu muhafaza edin, gözlerinizi (bakılması yasak olandan) çevirin ve elinize sahip olun."

{ İbn Hanbel, V, 323 }

- 11 -

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْهُدَى وَالتُّقَى، وَالْعَفَافَ وَالْغِنَى.

Abdullah (b. Mes'ûd) tarafından nakledildiğine göre, Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle derdi:

"Allah'ım, senden hidayet, takva, iffet ve gönül zenginliği istiyorum."

{ Müslim, Zikir, 72 }

- 12 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ

اَلْإِيمَانُ بِضْعٌ وَسَبْعُونَ شُعْبَةً وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْإِيمَانِ.

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"İman yetmiş küsur bölümdür. Hayâ da imandan bir bölümdür."

{ Müslim, İman, 57 }

- 13 -

عَنِ ابْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لِعَلِيٍّ

يَا عَلِيُّ لَا تُتْبِعِ النَّظْرَةَ النَّظْرَةَ فَإِنَّ لَكَ الْأُولَى وَلَيْسَتْ لَكَ الْآخِرَةُ.

İbn Büreyde'nin, babasından naklettiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) Hz. Ali'ye şöyle buyurmuştur:

"Ey Ali! Bir bakışa ikincisini ekleme! Çünkü ilk bakış senin için affedilmiştir. Sonraki bakış ise senin için bağışlanmış değildir."

{ Ebû Dâvûd, Nikâh, 42-43; Tirmizî, Edeb, 28 }

- 14 -

قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ

لَا يَزْنِي الزَّانِي حِينَ يَزْنِي وَهْوَ مُؤْمِنٌ.

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Zina eden kimse, mümin olarak zina etmez."
{ Buhârî, Eşribe, 1 }

- 15 -

عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ عَبْدَهُ الْمُؤْمِنَ الْفَقِيرَ الْمُتَعَفِّفَ أَبَا الْعِيَالِ.

İmrân b. Husayn'dan rivayet edildiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Allah; yoksul ve iffetli, çoluk çocuk sahibi mümin kulunu sever."
{ İbn Mâce, Zühd, 5 }

Rıfk, Nezaket ve Hoşgörü

- 1 -

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ

كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا اسْتَقْبَلَهُ الرَّجُلُ فَصَافَحَهُ لَا يَنْزِعُ يَدَهُ مِنْ يَدِهِ حَتَّى يَكُونَ الرَّجُلُ الَّذِي يَنْزِعُ وَلَا يَصْرِفُ وَجْهَهُ عَنْ وَجْهِهِ حَتَّى يَكُونَ الرَّجُلُ هُوَ الَّذِي يَصْرِفُهُ وَلَمْ يُرَ مُقَدِّمًا رُكْبَتَيْهِ بَيْنَ يَدَيْ جَلِيسٍ لَهُ.

Enes b. Mâlik şöyle demiştir:

"Hz. Peygamber*(s.a.s.)* bir kimseyle karşılaşınca onunla tokalaşır, karşısındaki kimse elini bırakmadan elini onun elinden çekmezdi. Karşısındaki kimse yüzünü çevirmeden O*(s.a.s.)* da yüzünü muhatabının yüzünden (başka tarafa) çevirmezdi. Resûlullah'ın*(s.a.s.)*, beraber oturduğu bir kimsenin önüne doğru bacaklarını uzatarak oturduğu görülmemiştir."

{ Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 46 }

- 2 -

عَنْ عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ

يَا عَائِشَةُ إِنَّ اللَّهَ رَفِيقٌ يُحِبُّ الرِّفْقَ وَيُعْطِي عَلَى الرِّفْقِ مَا لَا يُعْطِي عَلَى الْعُنْفِ وَمَا لَا يُعْطِي عَلَى مَا سِوَاهُ.

Hz. Peygamber'in*(s.a.s.)* eşi Hz. Âişe'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah*(s.a.s.)* şöyle buyurmuştur:

"Ey Âişe! Şüphesiz Allah Teâlâ Refîktir, rıfkı (yumuşak huyluluğu) sever. Yumuşaklıkla yapılan işlere, sertliğe ve diğer şeylere vermediği ecri verir."

{ Müslim, Birr, 77 }

- 3 -

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِمَنْ يَحْرُمُ عَلَى النَّارِ أَوْ بِمَنْ تَحْرُمُ عَلَيْهِ النَّارُ عَلَى كُلِّ قَرِيبٍ هَيِّنٍ لَيِّنٍ سَهْلٍ.

Abdullah b. Mes'ûd'dan nakledildiğine göre, Resûlullah*(s.a.s.)* şöyle buyurmuştur:

"Kendisi cehennem ateşine ya da cehennem ateşi kendisine haram olan bir kişiyi size bildireyim mi? Cana yakın, yumuşak huylu, kolaylaştırıcı kimse."

{ Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 45 }

- 4 -

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

اسْمَحْ يُسْمَحْ لَك.

İbn Abbâs'tan rivayet edildiğine göre, Resûlullah*(s.a.s.)* şöyle buyurmuştur:

"Hoş gör ki hoş görülesin."

{ İbn Hanbel, I, 249 }

- 5 -

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ لِأَشَجِّ عَبْدِ الْقَيْسِ

إِنَّ فِيكَ خَصْلَتَيْنِ يُحِبُّهُمَا اللّٰهُ اَلْحِلْمُ وَالْأَنَاةُ.

İbn Abbâs'tan(r.a.) rivayet edildiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) Abdü'l-Kays kabilesinden Eşecc isimli kişiye şöyle dedi:

"Sende Allah'ın sevdiği iki güzel özellik var: Yumuşak huylu olmak ve teenni ile (düşünüp taşınarak) hareket etmek."

{ Müslim, İman, 25-26 }

- 6 -

عَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللّٰهِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللّٰهِ ﷺ يَقُولُ

مَنْ يُحْرَمِ الرِّفْقَ يُحْرَمِ الْخَيْرَ كُلَّهُ.

Cerîr b. Abdullah'tan(r.a.) rivayet edildiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Yumuşak huydan mahrum olan, bütün hayırlardan mahrum demektir."

{ Müslim, Birr, 74-76 }

- 7 -

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللّٰهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ

ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ نَشَرَ اللّٰهُ عَلَيْهِ كَنَفَهُ وَأَدْخَلَهُ جَنَّتَهُ رِفْقٌ بِالضَّعِيفِ وَشَفَقَةٌ عَلَى الْوَالِدَيْنِ وَإِحْسَانٌ إِلَى الْمَمْلُوكِ.

Câbir b. Abdullah'tan rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Üç şey vardır ki bunlar kimde bulunursa Allah onu koruması altına alır ve cennetine girdirir: Güçsüzlere rıfk ile (yumuşak) davranmak, ana babaya şefkat göstermek ve elinin altında bulunan hizmetlilere iyi muamelede bulunmak."

{ Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 48 }

- 8 -

سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ الْجَدَلِيَّ يَقُولُ

سَأَلْتُ عَائِشَةَ عَنْ خُلُقِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَتْ لَمْ يَكُنْ فَاحِشًا وَلَا مُتَفَحِّشًا وَلَا صَخَّابًا فِي الْأَسْوَاقِ وَلَا يَجْزِي بِالسَّيِّئَةِ السَّيِّئَةَ وَلَكِنْ يَعْفُو وَيَصْفَحُ.

Ebû Abdullah el-Cedelî anlatıyor:

"Hz. Âişe'ye Allah Resûlü'nün(s.a.s.) ahlâkını sordum o da şöyle cevap verdi: 'O, söz ve fiillerinde kaba biri değildi. Çarşı ve pazarlarda bağırıp çağırmaz, kötülüğe kötülükle karşılık vermez, buna karşılık affeder ve hoşgörülü davranırdı.'"

{ Tirmizî, Birr, 69 }

Sabır ve Öfke Kontrolü

- 1 -

عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

إِذَا أَصَابَتْ أَحَدَكُمْ مُصِيبَةٌ فَلْيَقُلْ (إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ) اللَّهُمَّ عِنْدَكَ أَحْتَسِبُ مُصِيبَتِي فَآجِرْنِي فِيهَا وَأَبْدِلْ لِي خَيْرًا مِنْهَا.

Ümmü Seleme'nin(r.a.) naklettiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Birinizin başına bir musibet geldiği zaman, 'Biz Allah'a aidiz ve yine O'na döneceğiz. Ey Allah'ım! Musibetimin ecrini senden bekliyorum, bundan dolayı bana ecir ihsan et, benim için onu daha hayırlısıyla değiştir.' desin."

{ Ebû Dâvûd, Cenâiz, 17-18; Müslim, Cenâiz, 3 }

- 2 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

مَا يَزَالُ الْبَلَاءُ بِالْمُؤْمِنِ وَالْمُؤْمِنَةِ فِي نَفْسِهِ وَوَلَدِهِ وَمَالِهِ حَتَّى يَلْقَى اللَّهُ تَعَالَى وَمَا عَلَيْهِ خَطِيئَةٌ.

Ebû Hüreyre'den(r.a.) rivayet edildiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Mümin erkek ve kadının Allah'a günahsız olarak, tertemiz kavuşuncaya kadar, canında, çoluk çocuğunda yahut malında sıkıntı eksik olmaz."

{ Tirmizî, Zühd, 57 }

- 3 -

عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْحَارِثِ بْنِ عَاصِمٍ الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

الطُّهُورُ شَطْرُ الْإِيمَانِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَأُ الْمِيزَانَ وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَآنِ أَوْ تَمْلَأُ مَا بَيْنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالصَّلَاةُ نُورٌ، وَالصَّدَقَةُ بُرْهَانٌ، وَالصَّبْرُ ضِيَاءٌ، وَالْقُرْآنُ حُجَّةٌ لَكَ أَوْ عَلَيْكَ. كُلُّ النَّاسِ يَغْدُو، فَبَائِعٌ نَفْسَهُ فَمُعْتِقُهَا، أَوْ مُوبِقُهَا.

Ebû Mâlik Hâris b. Âsım el-Eş'arî'den(r.a.) rivayet
edildiğine göre Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Temizlik imanın yarısıdır. Elhamdülillâh sözü, mizanı doldurur. Sübhânallâh ve'l-hamdülillâh cümleleri de yerle gök arasını doldurur. Namaz nurdur. Sadaka burhandır. Sabır ışıktır. Kur'an, senin lehine yahut aleyhine hüccettir. Herkes sabaha çıkar ve (gün boyu yaptıklarıyla) ya nefsini satarak kazanır yahut kaybeder."

{ Müslim, Tahâret, 1 }

- 4 -

عَنْ سُلَيْمانَ بْنِ صُرَدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ

كُنْتُ جَالِساً مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَرَجُلَانِ يَسْتَبَّانِ وَأَحَدُهُمَا قَدِ احْمَرَّ وَجْهُهُ. وانْتَفَخَتْ أَوْدَاجُهُ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي لَأَعْلَمُ كَلِمَةً لَوْ قَالَهَا لَذَهَبَ عَنْهُ مَا يَجِدُ، لَوْ قَالَ: أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ذَهَبَ عَنْهُ مَا يَجِدُ. فقَالُوا لَهُ: إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: تَعَوَّذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيَطَانِ الرَّجِيمِ.

Süleymân b. Surad(r.a.) şöyle anlatıyor:

Peygamber(s.a.s.) ile birlikte oturuyorduk. İki adam kavga ederek birbirine sövüp hakaret etti. Birisinin öfkeden yüzü kıpkırmızı olmuş ve boyun damarları şişmişti. Bunun üzerine Peygamber(s.a.s.) şöyle dedi: *"Ben bir söz biliyorum ki eğer bu kişi onu söylese üzerindeki hâl kalkar. Eğer, "Eûzü billâhi mineşşeytânirracîm" (Kovulmuş şeytandan Allah'a sığınırım) dese üzerindeki hâlden kurtulur."* Bunun üzerine oradakiler adamın yanına giderek, "Peygamber(s.a.s.), kovulmuş şeytandan Allah'a sığınmanı söyledi" dediler.

{ Buhârî, Edeb, 102, Müslim, Birr, 109 }

- 5 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

لَيْسَ الشَّدِيدُ بِالصُّرَعَةِ إِنَّمَا الشَّدِيدُ الَّذِي يَمْلِكُ نَفْسَهُ عِنْدَ الْغَضَبِ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurdu:

"Pehlivan, güreşte insanları yenen değildir. Asıl pehlivan, öfke anında kendisine hâkim olandır."

{ Müslim, Birr, 107 }

- 6 -

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَا يَتَمَنَّيَنَّ أَحَدُكُمُ الْمَوْتَ مِنْ ضُرٍّ أَصَابَهُ ، فَإِنْ كَانَ لَا بُدَّ فَاعِلًا فَلْيَقُلِ اللَّهُمَّ أَحْيِنِي مَا كَانَتِ الْحَيَاةُ خَيْرًا لِي، وَتَوَفَّنِي إِذَا كَانَتِ الْوَفَاةُ خَيْرًا لِي.

Enes b. Mâlik'in(r.a.) naklettiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Sizden hiç kimse başına gelen bir zarardan dolayı ölümü temenni etmesin. Eğer mutlaka temennide bulunacaksa, 'Allah'ım, yaşamam benim için hayırlı ise beni yaşat, ölüm benim için hayırlıysa benim canımı al!' desin."

{ Buhârî, Merdâ, 19 }

- 7 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ

بَالَ أَعْرَابِيٌّ فِي الْمَسْجِدِ، فَقَامَ النَّاسُ إِلَيْه لِيَقَعُوا فِيهِ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعُوهُ وَأَرِيقُوا عَلَى بَوْلِهِ سَجْلًا مِنْ مَاءٍ، أَوْ ذَنُوباً مِنْ مَاءٍ، فَإِنَّمَا بُعِثْتُمْ مُيَسِّرِينَ وَلَمْ تُبْعَثُوا مُعَسِّرِينَ.

Ebû Hüreyre'den(r.a.) rivayet edildiğine göre,

Bir bedevi (altı kum serili olan) Mescid-i Nebevi'de küçük abdestini bozdu. Bunun üzerine öfkelenen sahabiler kalkıp üzerine yürüdüler. Resûlullah(s.a.s.) ise şöyle buyurdu: *"Onu bırakın; abdest bozduğu yere bir kova su döküverin. Siz zorlaştırmak için değil, kolaylaştırmak için gönderildiniz."*

{ Buhârî; Vudû, 58; Edeb, 80 }

- 8 -

عَنْ سَعْدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

مِنْ سَعَادَةِ ابْنِ آدَمَ رِضَاهُ بِمَا قَضَى اللَّهُ لَهُ وَمِنْ شَقَاوَةِ ابْنِ آدَمَ تَرْكُهُ اسْتِخَارَةَ اللَّهِ وَمِنْ شَقَاوَةِ ابْنِ آدَمَ سَخَطُهُ بِمَا قَضَى اللَّهُ لَهُ.

Sa'd b. (Ebû Vakkâs) tarafından nakledildiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Allah'ın kendisi için takdir ettiğine rıza göstermesi, insanoğlunun mutluluğundandır. Allah'tan hayırlı olanı istemeyi bırakması ve Allah'ın kendisi için takdir ettiğine öfkelenmesi ise insanoğlunun bedbahtlığındandır."

{ Tirmizî, Kader, 15 }

- 9 -

عَنْ صُهَيْبٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

عَجَبًا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ خَيْرٌ وَلَيْسَ ذَاكَ لِأَحَدٍ إِلَّا لِلْمُؤْمِنِ إِنْ أَصَابَتْهُ سَرَّاءُ شَكَرَ فَكَانَ خَيْرًا لَهُ وَإِنْ أَصَابَتْهُ ضَرَّاءُ صَبَرَ فَكَانَ خَيْرًا لَهُ.

Suheyb'in naklettiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Müminin durumu ne ilginçtir! Her hâli kendisi için hayırlıdır. Bu durum yalnız mümine mahsustur. Başına sevinecek bir hâl geldiğinde şükreder; bu onun için hayır olur. Başına bir sıkıntı gelecek olursa ona da sabreder; onun için bu da hayır olur."

{ Müslim, Zühd, 64 }

- 10 -

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ

قَالَ مَرَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِامْرَأَةٍ تَبْكِي عِنْدَ قَبْرٍ فَقَالَ اتَّقِي اللَّهَ وَاصْبِرِي . قَالَتْ إِلَيْكَ عَنِّي ، فَإِنَّكَ لَمْ تُصَبْ بِمُصِيبَتِي وَلَمْ تَعْرِفْهُ . فَقِيلَ لَهَا إِنَّهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . فَأَتَتْ بَابَ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمْ تَجِدْ عِنْدَهُ بَوَّابِينَ فَقَالَتْ لَمْ أَعْرِفْكَ . فَقَالَ إِنَّمَا الصَّبْرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الْأُولَى.

Enes b. Mâlik*(r.a.)* anlatıyor:

Hz. Peygamber*(s.a.s.)* bir kabrin başında ağlayan bir kadına rastladı ve ***"Allah'tan kork ve sabret."*** buyurdu. Kadın, "Git başımdan, başıma gelen musibeti sen yaşamadın!" diye cevap verdi. Hz. Peygamber'i tanımıyordu. Kendisine, onun Peygamber*(s.a.s.)* olduğu söylendi. Bunun üzerine kadın Hz. Peygamber'in*(s.a.s.)* kapısına gitti. Orada kapıcılarla da karşılaşmadı. "Seni tanımıyordum." dedi. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz, ***"Sabır ancak musibetin ilk vurduğu andadır."*** buyurdu.

{ Buhârî, Cenâiz, 31; Müslim, Cenâiz, 15 }

- 11 -

عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ ﷺ

مَا أَحَدٌ أَصْبَرُ عَلَى أَذًى سَمِعَهُ مِنَ اللَّهِ ، يَدَّعُونَ لَهُ الْوَلَدَ، ثُمَّ يُعَافِيهِمْ وَيَرْزُقُهُمْ.

Ebû Mûsâ el-Eş'arî'den nakledildiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"İşittiği eziyet veren sözlere karşı Allah'tan daha fazla sabreden yoktur. Zira kulları O'na çocuk isnad ediyorlar. Ama Allah hâlâ onlara afiyet ve rızık vermeye devam ediyor."

{ Buhârî, Tevhîd, 3; Müslim, Sıfatü'l-münâfıkîn, 49 }

- 12 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِلنَّبِيِّ ﷺ أَوْصِنِي قَالَ لَا تَغْضَبْ فَرَدَّدَ مِرَاراً، قَالَ لَا تَغْضَبْ.

Ebû Hüreyre'den(r.a.) rivayet edildiğine göre:

Bir adam: "Ya Resûlallah, bana nasihatte bulun." dedi. Resûl-i Ekrem(s.a.s.): *"Öfkelenme!"* buyurdu. Adam sözünü birkaç kere tekrarladı. Allah Resûlü her defasında *"Öfkelenme!"* dedi.

{ Buhârî, Edeb, 76 }

Hamd ve Şükür

- 1 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

كُلُّ أَمْرٍ ذِي بَالٍ لَا يُبْدَأُ فِيهِ بِالْحَمْدِ أَقْطَعُ.

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre, Allah Resûlü(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Allah'a hamd ile başlanılmayan her önemli iş noksandır, bereketsizdir."

{ İbn Mâce, Nikâh, 19 }

- 2 -

عَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

مَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَى عَبْدٍ نِعْمَةً فَقَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ إِلَّا كَانَ الَّذِي أَعْطَاهُ أَفْضَلَ مِمَّا أَخَذ.

Enes'ten nakledildiğine göre Allah Resûlü(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Allah'ın verdiği nimet karşısında kulun "Elhamdülillâh" diyerek hamdetmesi, o nimetten daha da değerlidir."

{ İbn Mâce, Edeb, 55 }

- 3 -

عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْأَشْعَرِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

اَلطُّهُورُ شَطْرُ الْإِيمَانِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَأُ الْمِيزَانَ . وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَآنِ مَا بَيْنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ.

Ebû Mâlik el-Eşârî'den nakledildiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Temizlik imanın yarısıdır. 'Elhamdülillâh' (Allah'a hamdolsun) sözü (kulun amelleri tartılırken) teraziyi doldurur. 'Sübhanallah' (Allah ne yücedir!) ve 'Elhamdülillâh' sözleri göklerle yer arasını doldururlar."

{ Müslim, Tahâret, 1 }

- 4 -

عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَيضاً أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ

يُصْبِحُ عَلَى كُلِّ سُلَامَى مِنْ أَحَدِكُمْ صَدَقَةٌ، فَكُلُّ تَسْبِيحَةٍ صَدَقَةٌ، وَكُلُّ تَحْمِيدَةٍ صَدَقَةٌ، وَكُلُّ تَهْلِيلَةٍ صَدَقَةٌ، وَكُلُّ تَكْبِيرَةٍ صَدَقَةٌ، وَأَمْرٌ بِالْمَعْرُوفِ صَدَقَةٌ، وَنَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَرِ صَدَقَةٌ. وَيُجْزِئُ مِنْ ذَلِكَ رَكْعَتَانِ يَرْكَعُهُمَا مِنَ الضُّحَى.

Ebû Zer'den(r.a.) rivayet edildiğine göre
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Sizin her bir ekleminiz için sadaka borcunuz vardır. Öyleyse her bir tesbih (Sübhanallah) sadaka, her hamd (Elhamdülillah) sadaka, her tehlil (Lâ ilâhe illâllah) sadaka, her tekbir (Allahu ekber) sadakadır. İyiliği) emredip kötülükten sakındırmak da sadakadır. Kuşluk vaktinde kılınan iki rekât namaz bunların yerini tutar."

{ Müslim, Müsâfirîn, 84 }

- 5 -

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

إِنَّ اللَّهَ لَيَرْضَى عَنِ الْعَبْدِ أَنْ يَأْكُلَ الْأَكْلَةَ فَيَحْمَدَهُ عَلَيْهَا أَوْ يَشْرَبَ الشَّرْبَةَ فَيَحْمَدَهُ عَلَيْهَا.

Enes b. Mâlik, Allah Resûlü'nün(s.a.s.) şöyle buyurduğunu nakletmiştir:

"Allah Teâlâ, kulunun bir şey yedikten sonra hamd etmesinden (Elhamdülillâh demesinden) veya bir şey içtikten sonra hamd etmesinden hoşnut olur."

{ Müslim, Zikir, 89 }

- 6 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ

الطَّاعِمُ الشَّاكِرُ بِمَنْزِلَةِ الصَّائِمِ الصَّابِرِ.

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Yediklerine (karşılık) şükreden kimse, sabrederek oruç tutan kimse gibidir."

{ Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 43; İbn Mâce, Sıyâm, 55 }

- 7 -

عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

مَنْ سَأَلَكُمْ بِاللَّهِ فَأَعْطُوهُ وَمَنْ دَعَاكُمْ فَأَجِيبُوهُ وَمَنْ أَهْدَى لَكُمْ فَكَافِئُوهُ فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا مَا تُكَافِئُوهُ فَادْعُوا لَهُ.

İbn Ömer'den nakledildiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Allah adına sizden bir şey isteyene verin, sizi davet edene icabet edin, size hediye verene karşılık verin. Karşılık verecek bir şey bulamazsanız, onun için dua edin."

{ İbn Hanbel, II, 96 }

- 8 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

مَنْ لَا يَشْكُرِ النَّاسَ لَا يَشْكُرِ اللَّهَ.

Ebû Hüreyre'nin anlattığına göre, Allah Resûlü(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"İnsanlara teşekkür etmeyen, Allah'a da şükretmez."

{ Tirmizî, Birr, 35 }

- 9 -

عَنْ جَابِرٍ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ

مَنْ أُبْلِيَ بَلَاءً فَذَكَرَهُ فَقَدْ شَكَرَهُ وَإِنْ كَتَمَهُ فَقَدْ كَفَرَهُ.

Câbir b. Abdullah'ın naklettiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Bir kimseye bir nimet verilir de onu (hayırla yâd ederek) dile getirirse, onun şükrünü yerine getirmiş olur. Eğer onu (kimseye söylemeyerek) gizlerse, ona nankörlük etmiş olur."

{ Ebû Dâvûd, Edeb, 11 }

- 10 -

عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا رَأَى مَا يُحِبُّ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ. وَإِذَا رَأَى مَا يَكْرَهُ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ.

Hz. Âişe şöyle demiştir:

"Allah Resûlü(s.a.s.), hoşuna giden bir şey gördüğünde, *'Hamdolsun Allah'a ki yararlı şeyler O'nun nimetiyle tamamlanır.'* der; hoşuna gitmeyen bir şeyi gördüğündeyse, *'Her hâlükârda Allah'a hamdolsun.'* derdi."

{ İbn Mâce, Edeb, 55 }

- 11 -

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا رَفَعَ مَائِدَتَهُ قَالَ

اَلْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْداً كَثِيراً طَيِّباً مُبَارَكاً فِيهِ، غَيرَ مَكْفِيٍّ وَلَا مُسْتَغْنًى عَنْهُ رَبَّنَا.

Ebû Ümâme'den(r.a.) rivayet edildiğine göre, Resûlullah(s.a.s.), sofrasını kaldırdığı zaman şöyle derdi:

"En güzel ve mübarek övgülerle Allah'a çokça hamd ederiz. Rabbimiz, biz daima senin nimetine muhtacız."

{ Buhârî, Et'ime, 54 }

Tevekkül

- 1 -

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يَقُولُ

اللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْكَ أَنَبْتُ وَبِكَ خَاصَمْتُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِعِزَّتِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَنْ تُضِلَّنِي أَنْتَ الْحَيُّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَالْجِنُّ وَالْإِنْسُ يَمُوتُونَ.

İbn Abbâs'tan nakledildiğine göre, Allah Resûlü(s.a.s.) şöyle dua ederdi: *"Allah'ım! Sana teslim oldum, sana inandım, sana tevekkül ettim ve yüzümü sana döndürdüm. Senin yardımınla mücadele (gücü elde) ettim. Allah'ım! Beni saptırmaman için senin izzetine sığınıyorum, zira senden başka ilâh yoktur. Sen ölmeyecek olan dirisin, cinler ve insanlar ise ölümlüdürler."*

{ Müslim, Zikir, 67 }

- 2 -

عَنْ عَوْفِ بْنِ مَالِكٍ ... فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ

إِنَّ اللَّهَ يَلُومُ عَلَى الْعَجْزِ وَلَكِنْ عَلَيْكَ بِالْكَيْسِ فَإِذَا غَلَبَكَ أَمْرٌ فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ.

Avf b. Mâlik'ten aktarıldığına göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Allah acizliği kınar, hâlbuki akıllı olmalısın. Bir işin üstesinden gelemediğin zaman, 'Allah bana yeter, O ne güzel vekildir.' de."

{ Ebû Dâvûd, Kadâ' (Akdiye), 28 }

- 3 -

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَبْلَ مَوْتِهِ بِثَلَاثَةِ أَيَّامٍ يَقُولُ لَا يَمُوتَنَّ أَحَدُكُمْ إِلَّا وَهُوَ يُحْسِنُ الظَّنَّ بِاللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ.

Câbir b. Abdullah diyor ki,

"Resûlullah'ı(s.a.s.) ölümünden üç gün önce şöyle derken işittim: *'Hepiniz ancak Yüce Allah'a hüsn-i zan besleyerek can veriniz.'"*

{ Müslim, Cennet, 82 }

- 4 -

عَنْ أَنَسٍ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا غَزَا قَالَ

اللَّهُمَّ أَنْتَ عَضُدِي وَأَنْتَ نَصِيرِي وَبِكَ أُقَاتِلُ.

Enes'in naklettiğine göre, Hz. Peygamber(s.a.s.)
savaşa gideceği zaman şöyle derdi:

"Allah'ım, tek güvendiğim sensin, tek yardımcım sensin ve senin (yardımın sayesinde) savaşıyorum."

{ Tirmizî, Deavât, 121 }

- 5 -

عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

لَوْ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَوَكَّلُونَ عَلَى اللَّهِ حَقَّ تَوَكُّلِهِ لَرُزِقْتُمْ كَمَا تُرْزَقُ الطَّيْرُ تَغْدُو خِمَاصًا وَتَرُوحُ بِطَانًا.

Ömer b. el-Hattâb'ın naklettiğine göre, "Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurdu: *'Eğer siz gerektiği gibi Allah'a tevekkül etmiş olsaydınız, tıpkı sabahleyin kursakları boş olarak çıkıp akşam dolu olarak dönen kuşlara rızık verildiği gibi size de rızık verilirdi.'"*

{ Tirmizî, Zühd, 33; İbn Mâce, Zühd, 14 }

- 6 -

عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ... قَالَ

نَظَرْتُ إِلَى أَقْدَامِ الْمُشْرِكِينَ وَنَحْنُ فِي الْغَارِ وَهُمْ عَلَى رُؤُوسِنَا فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ لَوْ أَنَّ أَحَدَهُمْ نَظَرَ تَحْتَ قَدَمَيْهِ لَأَبْصَرَنَا فَقَالَ مَا ظَنُّكَ يَا أَبَا بَكْرٍ بِاثْنَيْنِ اللَّهُ ثَالِثُهُمَا.

Hz. Ebû Bekir(r.a.) anlatıyor:

Hicret esnasında mağarada gizlenmişken ve müşrikler de yanı başımızda bizi arıyorken onların ayaklarına baktım ve "Ey Allah'ın Resûlü, eğer bunların birisi eğilip ayağının ucuna bakacak olsa muhakkak bizi görür." dedim. Bunun üzerine Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurdu: *"Ey Ebû Bekir, üçüncüleri Allah olan bu iki kişi için neden telaş ediyorsun?"*

{ Buhârî, Tefsîr (Sure 9), 9; Müslim, Fedâilu's-sahâbe, 1 }

- 7 -

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ

إِذَا خَرَجَ الرَّجُلُ مِنْ بَيْتِهِ فَقَالَ بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ قَالَ يُقَالُ حِينَئِذٍ هُدِيتَ وَكُفِيتَ وَوُقِيتَ...

Enes b. Mâlik'in naklettiğine göre, Nebî(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kişi evinden çıkacağı zaman, 'Bismillâh, tevekkeltü alâllah, lâ havle velâ kuvvete illâ billâh' (Allah'ın adıyla. Allah'a tevekkül ettim. Güç ve kuvvet sadece Allah'tandır) dediğinde o kişiye şöyle denilir: İşte şimdi sana rehberlik edilir, ihtiyaçların karşılanır ve korunursun."

{ Ebû Dâvûd, Edeb, 102-103 }

- 8 -

حَدَّثَنَا الْمُغِيرَةُ بْنُ أَبِي قُرَّةَ السَّدُوسِيُّ قَالَ سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ قَالَ

رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَعْقِلُهَا وَأَتَوَكَّلُ أَوْ أُطْلِقُهَا وَأَتَوَكَّلُ قَالَ اعْقِلْهَا وَتَوَكَّلْ.

Enes b. Mâlik(r.a.) anlatıyor:

"Bir adam, 'Ey Allah'ın Resûlü! Devemi bağlayıp da mı Allah'a tevekkül edeyim, yoksa salıp da mı tevekkül edeyim?' diye sordu. Resûlullah(s.a.s.) da, ***'Önce onu bağla, sonra (Allah'a) tevekkül et!'*** buyurdu."

{ Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 60 }

Kibir Değil, Tevazu

- 1 -

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ

لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ مِنْ كِبْرٍ. قَالَ رَجُلٌ إِنَّ الرَّجُلَ يُحِبُّ أَنْ يَكُونَ ثَوْبُهُ حَسَنًا وَنَعْلُهُ حَسَنَةً . قَالَ إِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ الْكِبْرُ بَطَرُ الْحَقِّ وَغَمْطُ النَّاسِ.

Abdullah b. Mes'ûd'dan rivayet edildiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) bir gün şöyle buyurdu:

"Kalbinde zerre kadar kibir bulunan kimse cennete giremez." Bu söz üzerine bir adam, "İnsan elbisesinin, ayakkabılarının güzel olmasından hoşlanır." deyince Allah Resûlü(s.a.s.) şöyle buyurdu, *"Şüphesiz ki Allah güzeldir, güzelliği sever. Kibir, hakikati inkâr etmek ve insanları küçümsemektir."*

{ Müslim, İman, 147 }

- 2 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ

حَسْبُ امْرِئٍ مِنَ الشَّرِّ أَنْ يَحْقِرَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"Müslüman kardeşini küçük görmesi, kötülük olarak kişiye yeter."

{ Ebû Dâvûd, Edeb, 35 }

- 3 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ

أَرْبَعَةٌ يُبْغِضُهُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ الْبَيَّاعُ الْحَلاَّفُ وَالْفَقِيرُ الْمُخْتَالُ وَالشَّيْخُ الزَّانِي وَالْإِمَامُ الْجَائِرُ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"Yüce Allah dört kimseye gazaplanır: Çok yemin eden satıcı, kibirli fakir, zina eden ihtiyar ve zalim yönetici."

{ Nesâî, Zekât, 77 }

- 4 -

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

لَا يَدْخُلُ النَّارَ أَحَدٌ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةِ خَرْدَلٍ مِنْ إِيمَانٍ وَلَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ أَحَدٌ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةِ خَرْدَلٍ مِنْ كِبْرِيَاءَ.

Abdullah (b. Mes'ûd)'dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurdu:
"Kalbinde hardal tanesi kadar iman olan hiçbir kimse cehenneme girmez. Kalbinde hardal tanesi kadar kibir bulunan hiçbir kimse de cennete giremez."

{ Müslim, İman, 148; Tirmizî, Birr, 61 }

- 5 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

لَا يَنْظُرُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَى مَنْ جَرَّ إِزَارَهُ بَطراً.

Ebû Hüreyre'den(r.a.) rivayet edildiğine göre
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Allah Teala, kıyamet günü böbürlenerek eteklerini yerlerde sürüyen kimsenin yüzüne bakmaz."

{ Buhârî, Libâs, 1, 5; Müslim, Libâs, 43 }

- 6 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

يَا نِسَاءَ الْمُسْلِمَاتِ لَا تَحْقِرَنَّ جَارَةٌ لِجَارَتِهَا وَلَوْ فِرْسِنَ شَاةٍ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Ey Müslüman kadınlar! Kimse, bir koyun paçası bile olsa komşusunun verdiği şeyi küçük görmesin!"

{ Buhârî, Hibe, 1; Müslim, Zekât, 90 }

- 7 -

عَنِ الْأَسْوَدِ بْنِ يَزِيدَ قَالَ

سُئِلَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا مَا كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَصْنَعُ فِي بَيْتِهِ؟ قَالَتْ كَانَ يَكُونُ فِي مِهْنَةِ أَهْلِهِ يَعْنِي خِدْمَةِ أَهْلِهِ فَإِذَا حَضَرَتِ الصَّلَاةُ، خَرَجَ إِلَى الصَّلَاةِ.

Esved b. Yezîd'den(r.a.) rivayet edildiğine göre,

Hz. Peygamber'in(s.a.s.) evinde ne ile meşgul olduğu Hz. Âişe'ye soruldu. O da şöyle cevap verdi: "Ev işiyle uğraşırdı yani ailesine hizmet ederdi; namaz vakti gelince de namaza giderdi."

{ Buhârî, Ezân, 44, Edeb, 40 }

- 8 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

مَا نَقَصَتْ صَدَقَةٌ مِنْ مَالٍ، وَمَا زَادَ اللَّهُ عَبْداً بِعَفْوٍ إِلَّا عِزّاً، وَمَا تَوَاضَعَ أَحَدٌ لِلَّهِ إِلَّا رَفَعَهُ اللَّهُ.

Ebû Hüreyre'den(r.a.) rivayet edildiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Sadaka, malı eksiltmez. Allah, affeden kulunun saygınlığını artırır. Bir kimse Allah için tevazu gösterirse Allah ancak onun şerefini yüceltir."

{ Müslim, Birr, 69 }

- 9 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

لَيْسَ الْغِنَى عَنْ كَثْرَةِ الْعَرَضِ ، وَلَكِنَّ الْغِنَى غِنَى النَّفْسِ.

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Zenginlik mal çokluğu değil, gönül tokluğudur."

{ Buhârî, Rikâk, 15 }

- 10 -

عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَذْهَبُ بِنَفْسِهِ حَتَّى يُكْتَبَ فِي الْجَبَّارِينَ، فَيُصِيبُهُ مَا أَصَابَهُمْ.

Seleme b. Ekva'dan(r.a.) rivayet edildiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"İnsan kibirle kendini beğene beğene zalimler grubuna dahil edilir. Dolayısıyla zalimlerin başına gelen, onun da başına gelir."

{ Tirmizî, Birr, 61 }

Riya Değil, Samimiyet

- 1 -

أَبُو هِنْدٍ الدَّارِيُّ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ

مَنْ قَامَ مَقَامَ رِيَاءٍ وَسُمْعَةٍ رَاءَى اللَّهُ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَسَمَّعَ.

Ebû Hind ed-Dârî'den nakledildiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kim, görsünler ve duysunlar diye iş yaparsa Allah kıyamet günü onun maksadının gösteriş ve insanlara duyurma olduğunu ortaya çıkarır."

{ Dârimî, Rikâk, 35; Ebû Dâvûd, Edeb, 35 }

- 2 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ ﷺ

تَجِدُ مِنْ شَرِّ النَّاسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِنْدَ اللَّهِ ذَا الْوَجْهَيْنِ ، الَّذِي يَأْتِي هَؤُلَاءِ بِوَجْهٍ وَهَؤُلَاءِ بِوَجْهٍ.

Ebû Hüreyre'nin(r.a.) rivayet ettiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurdu:

"Kıyamet günü Allah katında insanların en kötülerinin ikiyüzlüler olduğunu görürsün. Onlar, şunlara bir yüzle, bunlara diğer yüzle gelirler!"

{ Buhârî, Edeb, 52 }

- 3 -

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ قَالَ

جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ ...ثُمَّ قَالَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَقْبَلُ مِنَ الْعَمَلِ إِلَّا مَا كَانَ لَهُ خَالِصًا وَابْتُغِيَ بِهِ وَجْهُهُ.

Ebû Ümâme el-Bâhilî'nin naklettiğine göre,

Bir adam Hz. Peygamber'e(s.a.s.) gelerek bazı sorular sormuştu. Sonra Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurdu: ***"Allah sadece samimi bir şekilde ve kendi rızası gözetilerek yapılan amelleri kabul eder."***

{ Nesâî, Cihâd, 24 }

- 4 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى صُوَرِكُمْ وَأَمْوَالِكُمْ وَلَكِنْ يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ وَأَعْمَالِكُمْ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Allah sizin görünüşlerinize, mallarınıza bakmaz ama kalplerinize ve amellerinize bakar."

{ Müslim, Birr, 34 }

- 5 -

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنَّهُ قَالَ

مَنْ أَحَبَّ لِلَّهِ وَأَبْغَضَ لِلَّهِ وَأَعْطَى لِلَّهِ وَمَنَعَ لِلَّهِ فَقَدِ اسْتَكْمَلَ الْإِيمَانَ.

Ebû Ümâme'den rivayet edildiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kim Allah için sever, Allah için nefret eder, Allah için verir, Allah için engel olursa, imanını kemale erdirmiş olur."

{ Ebû Dâvûd, Sünnet, 15 }

- 6 -

عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّةِ وَإِنَّمَا لِامْرِئٍ مَا نَوَى فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ فَهِجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ لِدُنْيَا يُصِيبُهَا أَوِ امْرَأَةٍ يَتَزَوَّجُهَا فَهِجْرَتُهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ.

Ömer b. el-Hattâb'ın(r.a.) aktardığına göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Ameller niyete göredir. Herkes sadece niyetinin karşılığını alır. Kim Allah ve Resûlü için hicret ederse, hicreti Allah ve Resûlü'ne olmuştur. Kim de erişeceği bir dünyalık veya evleneceği bir kadından dolayı hicret ederse, hicreti, hicretine sebep olan şeyedir."

{ Müslim, İmâre, 155; Buhârî, Bedü'l'vahy, 1 }

- 7 -

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

مَنْ فَارَقَ الدُّنْيَا عَلَى الْإِخْلَاصِ لِلَّهِ وَحْدَهُ وَعِبَادَتِهِ لَا شَرِيكَ لَهُ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ مَاتَ وَاللَّهُ عَنْهُ رَاضٍ.

Enes b. Mâlik'ten rivayet edildiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmadan, ihlâslı bir şekilde O'nun birliğine inanarak, O'na ibadet ederek, namazı dosdoğru kılarak ve zekâtı vererek dünyadan ayrılan kimse, Allah kendisinden razı olduğu hâlde ölür."

{ İbn Mâce, Sünnet, 9 }

Haset, Kıskançlık ve Bencillik

- 1 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ

إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْحَدِيثِ وَلَا تَحَسَّسُوا وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا تَنَافَسُوا وَلَا تَحَاسَدُوا وَلَا تَبَاغَضُوا وَلَا تَدَابَرُوا وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur: *"Zandan uzak durun. Zira zan, sözün en yalanıdır. Birbirinize kulak misafiri olmaya çalışmayın, birbirinizin özel hâllerini araştırmayın, birbirinizle üstünlük yarışı içine girmeyin, birbirinize haset etmeyin, birbirinize kin beslemeyin, birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah'ın kulları! Kardeş olun."*

{ Müslim, Birr, 28 }

- 2 -

عَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ

وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ مِنَ الْخَيْرِ.

Enes b. Mâlik'in bildirdiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Muhammed'in canı elinde olan Allah'a yemin ederim ki bir kişi iyilik namına kendisi için istediğini, Müslüman kardeşi için de istemedikçe iman etmiş olmaz."

{ Nesâî, Îmân ve şerâiuh, 19 }

عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ

لَا حَسَدَ إِلَّا فِي اثْنَتَيْنِ رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا فَسَلَّطَهُ عَلَى هَلَكَتِهِ فِي الْحَقِّ ، وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ حِكْمَةً فَهْوَ يَقْضِي بِهَا وَيُعَلِّمُهَا.

İbn Mes'ûd'un(r.a.) işittiğine göre, Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Ancak iki kişiye gıpta edilir. Bunlar, Allah'ın kendisine verdiği malı hak yolunda harcayan kimse ile Allah'ın kendisine verdiği ilim ve hikmete göre karar veren ve onu başkalarına öğreten kimsedir."

{ Buhârî, Zekât, 5 }

- 3 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ

...لَا يَجْتَمِعَانِ فِي قَلْبِ عَبْدٍ الْإِيمَانُ وَالْحَسَدُ.

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Bir kulun kalbinde iman ile haset bir arada bulunmaz."

{ Nesâî, Cihâd, 8 }

- 4 -

قَالَ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

يَا بُنَيَّ إِنْ قَدَرْتَ أَنْ تُصْبِحَ وَتُمْسِيَ لَيْسَ فِي قَلْبِكَ غِشٌّ لِأَحَدٍ فَافْعَلْ يَا بُنَيَّ وَذَلِكَ مِنْ سُنَّتِي وَمَنْ أَحْيَا سُنَّتِي فَقَدْ أَحَبَّنِي وَمَنْ أَحَبَّنِي كَانَ مَعِيَ فِي الْجَنَّةِ.

Enes b. Mâlik diyor ki: Resûlullah(s.a.s.) bana şöyle buyurdu:

“Yavrucuğum! Kalbinde herhangi birine karşı (zerre kadar) bir aldatma, bir samimiyetsizlik hissi bulunmadan sabahlayabilecek ya da akşamlayabileceksen, bunu yap! Yavrucuğum! İşte bu benim sünnetimdir. Kim benim sünnetimi yaşatırsa, beni sevmiş demektir. Kim beni severse, cennette benimle birlikte olur.”

{ Tirmizî, İlim, 16 }

- 5 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ

إِذَا نَظَرَ أَحَدُكُمْ إِلَى مَنْ فُضِّلَ عَلَيْهِ فِي الْمَالِ وَالْخَلْقِ، فَلْيَنْظُرْ إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلَ مِنْهُ.

Ebû Hüreyre’den rivayet edildiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

“Sizden biri, mal ve yaratılış bakımından kendinden daha üstün kılınan kimseyi baktığında, kendinden daha aşağıda olana da baksın!”

{ Buhârî, Rikâk, 30; Müslim, Zühd, 8 }

- 6 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ

إِيَّاكُمْ وَالْحَسَدَ فَإِنَّ الْحَسَدَ يَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ.

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Hasetten sakının! Çünkü ateşin odunu yediği gibi haset de iyi amelleri yer bitirir."

{ Ebû Dâvûd, Edeb, 44; İbn Mâce, Zühd, 22 }

Kanaat ve Cömertlik

- 1 -

سَمِعْتُ عَطَاءً يَقُولُ سَمِعْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ

لَوْ أَنَّ لِابْنِ آدَمَ مِثْلَ وَادٍ مَالًا لَأَحَبَّ أَنَّ لَهُ إِلَيْهِ مِثْلَهُ، وَلَا يَمْلَأُ عَيْنَ ابْنِ آدَمَ إِلَّا التُّرَابُ، وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى مَنْ تَابَ.

İbn Abbâs'ın(r.a.) işittiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Âdemoğlunun bir vadi dolusu malı olsa bir vadi dolusu malı daha olmasını arzu eder. Âdemoğlunun gözünü ancak toprak doldurur. Allah tövbe eden kimsenin tövbesini kabul eder."

{ Buhârî, Rikâk, 10 }

- 2 -

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

يَكْبَرُ ابْنُ آدَمَ وَيَكْبَرُ مَعَهُ اثْنَانِ حُبُّ الْمَالِ ، وَطُولُ الْعُمُرِ.

Enes (b. Mâlik)(r.a.) tarafından rivayet edildiğine göre, Allah Resûlü(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Âdemoğlu büyürken beraberinde şu iki şey de büyür: Mal sevgisi ve uzun ömür (temennisi)."

{ Buhârî, Rikâk, 5 }

- 3 -

عَنْ كَعْبِ بْنِ عِيَاضٍ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ

إِنَّ لِكُلِّ أُمَّةٍ فِتْنَةً وَفِتْنَةُ أُمَّتِي الْمَالُ.

Kâ'b b. İyâz'ın(r.a.) işittiğine göre, Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Her ümmetin bir fitnesi vardır, benim ümmetimin fitnesi ise maldır."

{ Tirmizî, Zühd, 26 }

- 4 -

عَنْ سَلَمَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ مِحْصَنٍ الْخَطْمِيِّ عَنْ أَبِيهِ وَكَانَتْ لَهُ صُحْبَةٌ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

مَنْ أَصْبَحَ مِنْكُمْ آمِنًا فِي سِرْبِهِ مُعَافًى فِي جَسَدِهِ عِنْدَهُ قُوتُ يَوْمِهِ فَكَأَنَّمَا حِيزَتْ لَهُ الدُّنْيَا.

Seleme b. Ubeydullah b. Mıhsan el-Hatmî'nin, sahâbî olan babasından rivayet ettiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Sizden kim huzuru yerinde, bedeni sağlıklı ve günlük yiyeceği de yanında olarak güne başlarsa sanki dünya nimetleri ona verilmiş gibidir."

{ Tirmizî, Zühd, 34 }

- 5 -

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

نِعْمَتَانِ مَغْبُونٌ فِيهِمَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ الصِّحَّةُ وَالْفَرَاغ.

İbn Abbâs'ın naklettiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"İki nimet vardır ki insanların çoğu (bu nimetler konusunda) aldanmıştır: Sağlık ve boş zaman."

{ Buhârî, Rikâk, 1; Tirmizî, Zühd, 1 }

- 6 -

عَنْ مِقْدَامِ بْنِ مَعْدِي كَرِبَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ

مَا مَلَأَ آدَمِيٌّ وِعَاءً شَرًّا مِنْ بَطْنٍ بِحَسْبِ ابْنِ آدَمَ أُكُلَاتٌ يُقِمْنَ صُلْبَهُ فَإِنْ كَانَ لَا مَحَالَةَ فَثُلُثٌ لِطَعَامِهِ وَثُلُثٌ لِشَرَابِهِ وَثُلُثٌ لِنَفَسِهِ.

Mikdâm b. Ma'dîkerib Resûlullah'ı(s.a.s.) şöyle derken işittiğini rivayet etmiştir:

"İnsanoğlu, midesinden daha kötü bir kap doldurmamıştır. Hâlbuki birkaç lokma insanın belini doğrultmasına yeter. Eğer mutlaka dolduracaksa midesinin üçte birini yemeğe, üçte birini içeceğe ayırsın ve diğer üçte birini de nefes alıp vermek için boş bıraksın."

{ Tirmizî, Zühd, 47 }

- 7 -

عَنْ مُطَرِّفٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ

أَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ وَهُوَ يَقْرَأُ (أَلْهَاكُمُ التَّكَاثُرُ) قَالَ يَقُولُ ابْنُ آدَمَ مَالِي مَالِي - قَالَ - وَهَلْ لَكَ يَا ابْنَ آدَمَ مِنْ مَالِكَ إِلَّا مَا أَكَلْتَ فَأَفْنَيْتَ أَوْ لَبِسْتَ فَأَبْلَيْتَ أَوْ تَصَدَّقْتَ فَأَمْضَيْتَ.

Mutarrif, babasının şöyle anlattığını naklediyor:

"Hz. Peygamber'in(s.a.s.) yanına geldim. Bu sırada "Elhâkümü't-tekâsür (Çoklukla övünmek sizi oyaladı)" sûresini okuyordu. Şöyle buyurdu: *'Âdemoğlu 'benim malım, benim malım' der. Ey Âdemoğlu! Acaba yiyip tükettiğinden, giyip eskittiğinden ve sadaka verip biriktirdiğinden başkası senin malın mıdır?'"*

{ Müslim, Zühd, 3 }

- 8 -

أَنَّ حَكِيمَ بْنَ حِزَامٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ

سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَأَعْطَانِي ، ثُمَّ سَأَلْتُهُ فَأَعْطَانِي، ثُمَّ سَأَلْتُهُ فَأَعْطَانِي ثُمَّ قَالَ يَا حَكِيمُ إِنَّ هَذَا الْمَالَ خَضِرَةٌ حُلْوَةٌ ، فَمَنْ أَخَذَهُ بِسَخَاوَةِ نَفْسٍ بُورِكَ لَهُ فِيهِ ، وَمَنْ أَخَذَهُ بِإِشْرَافِ نَفْسٍ لَمْ يُبَارَكْ لَهُ فِيهِ كَالَّذِي يَأْكُلُ وَلَا يَشْبَعُ ، الْيَدُ الْعُلْيَا خَيْرٌ مِنَ الْيَدِ السُّفْلَى.

Hakîm b. Hizâm(r.a.) anlatıyor:

Resûlullah'tan(s.a.s.) (Huneyn ganimetlerinden) istedim, o da bana verdi. Sonra yine istedim ve yine bana verdi. Sonra tekrar istedim ve o bu defa da bana verdi. Sonra şöyle buyurdu: *"Ey Hakîm! Bu dünya malı göz alıcı ve tatlıdır. Kim bu mala engin bir gönülle ve göz dikmeksizin sahip olursa kendisi için malı bereketlenir. Ama kim de hırs ve tamahla dolu bir kalple bu malı arzularsa tıpkı doymak bilmeyen obur bir kimse gibi onun için malın bereketi kaçar. Veren el, alan elden üstündür."*

{ Buhârî, Zekât, 50 }

- 9 -

عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ

لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ خِبٌّ وَلَا مَنَّانٌ وَلَا بَخِيلٌ.

Ebû Bekir Sıddîk'ın(r.a.) naklettiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Ne bozguncu, ne yaptığı iyiliği başa kakan, ne de cimri cennete girebilir."

{ Tirmizî, Birr, 41 }

- 10 -

عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ

لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ.

Enes (b. Mâlik) tarafından rivayet edildiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

“Sizden biriniz kendisi için istediğini mümin kardeşi için de istemedikçe iman etmiş olmaz.”

{ Tirmizî, Sıfatü’l-kıyâme, 59 }

- 11 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

مَثَلُ الْبَخِيلِ وَالْمُتَصَدِّقِ مَثَلُ رَجُلَيْنِ عَلَيْهِمَا جُنَّتَانِ مِنْ حَدِيدٍ إِذَا هَمَّ الْمُتَصَدِّقُ بِصَدَقَةٍ اتَّسَعَتْ عَلَيْهِ حَتَّى تُعَفِّيَ أَثَرَهُ وَإِذَا هَمَّ الْبَخِيلُ بِصَدَقَةٍ تَقَلَّصَتْ عَلَيْهِ وَانْضَمَّتْ يَدَاهُ إِلَى تَرَاقِيهِ وَانْقَبَضَتْ كُلُّ حَلْقَةٍ إِلَى صَاحِبَتِهَا.

Ebû Hüreyre’nin naklettiğine göre, Allah Resûlü(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

“Cimri ile Allah yolunda harcama yapan (cömert) kimsenin hâli, şu iki adamın hâline benzer: Her ikisinin üzerinde demirden birer zırh vardır. Cömert olan, bir hayırda bulunmaya niyet ettiğinde üzerindeki zırh öyle genişler ki (önceki dar hâlinden kalma) izler dahi silinir gider. Cimri, bir hayırda bulunmak istediğinde ise üzerindeki zırh büzüşür, elleri köprücük kemiklerine yapışacak gibi sıkışır ve zırhın her halkası yanındaki halkaya bitişir.”

{ Müslim, Zekât, 77 }

- 12 -

عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ سَمِعْتُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ

أَمَرَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمًا أَنْ نَتَصَدَّقَ فَوَافَقَ ذَلِكَ مَالًا عِنْدِي فَقُلْتُ الْيَوْمَ أَسْبِقُ أَبَا بَكْرٍ إِنْ سَبَقْتُهُ يَوْمًا فَجِئْتُ بِنِصْفِ مَالِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَبْقَيْتَ لِأَهْلِكَ. قُلْتُ مِثْلَهُ . قَالَ وَأَتَى أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بِكُلِّ مَا عِنْدَهُ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَبْقَيْتَ لِأَهْلِكَ. قَالَ أَبْقَيْتُ لَهُمُ اللَّهَ وَرَسُولَهُ. قُلْتُ لَا أُسَابِقُكَ إِلَى شَيْءٍ أَبَدًا.

Zeyd b. Elsem, babası aracılığıyla Hz. Ömer'in*(r.a.)* şöyle dediği nakletmiştir:

"Resûlullah*(s.a.s.)* bir gün bize sadaka vermemizi emretti. Bu (emir) paramın olduğu bir zamana rastladı. (Kendi kendime), 'Bir gün Ebû Bekir'i geçersem işte bugün geçerim.' dedim ve malımın yarısını getirdim. Resûlullah*(s.a.s.)*, ***'Ailene ne bıraktın?'*** dedi. Ben de, 'Bu kadarını.' dedim. Ebû Bekir*(r.a.)* de malının hepsini getirdi. Sonra Resûlullah*(s.a.s.)* ona da, ***'Ailene ne bıraktın?'*** dedi. O da, 'Onlara Allah ve Resûlü'nü bıraktım.' dedi. (Ona), 'Bundan sonra seninle hiçbir şeyde asla yarışmam.' dedim.

{ Ebû Dâvûd, Zekât, 40; Tirmizî, Menâkıb, 16 }

- 13 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ

مَا مِنْ يَوْمٍ يُصْبِحُ الْعِبَادُ فِيهِ إِلَّا مَلَكَانِ يَنْزِلَانِ فَيَقُولُ أَحَدُهُمَا اللَّهُمَّ أَعْطِ مُنْفِقًا خَلَفًا ، وَيَقُولُ الْآخَرُ اللَّهُمَّ أَعْطِ مُمْسِكًا تَلَفًا .

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kulların sabaha eriştiği her gün (yeryüzüne) iki melek iner. Bu iki melekten biri, 'Allah'ım, malını hayır yolunda harcayan kişiye (harcadığı malın yerine) yenisini ver, diye dua eder. Diğeri de, 'Allah'ım, malını (hayır yollarında harcamayarak) elinde tutan (cimrilik eden) kişinin malını telef et.' diye beddua eder."

{ Buhârî, Zekât, 27 }

Ailenin Değeri ve Önemi

- 1 -

فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ

كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ شَبَابًا لَا نَجِدُ شَيْئًا فَقَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَا مَعْشَرَ الشَّبَابِ مَنِ اسْتَطَاعَ الْبَاءَةَ فَلْيَتَزَوَّجْ ، فَإِنَّهُ أَغَضُّ لِلْبَصَرِ ، وَأَحْصَنُ لِلْفَرْجِ ، وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَعَلَيْهِ بِالصَّوْمِ ، فَإِنَّهُ لَهُ وِجَاءٌ.

Abdullah (b. Mes'ûd) anlatıyor:

Biz Hz. Peygamber'in(s.a.s.) yanında olan ve evlenme imkânı bulamayan gençlerdik. Resûlullah(s.a.s.) bize şöyle buyurdu: *"Ey gençler topluluğu! Evlenme imkânı bulanınız evlensin. Çünkü evlenmek, gözü haramdan çevirmek ve iffeti korumak için en iyi yoldur. Evlenme imkânı bulamayan da oruç tutsun. Çünkü oruç, onun için bir tür korumadır."*

{ Buhârî, Nikâh, 3 }

- 2 -

عَنْ أَنَسٍ

أَنَّ نَفَرًا مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ سَأَلُوا أَزْوَاجَ النَّبِيِّ ﷺ عَنْ عَمَلِهِ فِي السِّرِّ فَقَالَ بَعْضُهُمْ لَا أَتَزَوَّجُ النِّسَاءَ . وَقَالَ بَعْضُهُمْ لَا آكُلُ اللَّحْمَ . وَقَالَ بَعْضُهُمْ لَا أَنَامُ عَلَى فِرَاشٍ. فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ . فَقَالَ مَا بَالُ أَقْوَامٍ قَالُوا كَذَا وَكَذَا لَكِنِّي أُصَلِّي وَأَنَامُ وَأَصُومُ وَأُفْطِرُ وَأَتَزَوَّجُ النِّسَاءَ فَمَنْ رَغِبَ عَنْ سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي .

Enes (b. Mâlik)ten(r.a.) nakledildiğine göre,

Hz. Peygamber'in(s.a.s.) ashâbından bazı kimseler Hz. Peygamber'in(s.a.s.) eşlerine gelerek, onun yalnız başına iken yaptığı ibadetleri sordular. (Kendi ibadetlerini az görerek) birisi "Kadınlarla evlenmeyeceğim.", birisi "Et yemeyeceğim.", birisi de "Yatakta uyumayacağım." dedi. Onların bu sözlerini duyan Resûlullah, önce Allah'a hamdedip O'nun yüceliğini dile getirdikten sonra şöyle buyurdu: ***"Bazılarına ne oluyor da bu sözleri söylüyorlar? Hâlbuki ben namaz da kılarım, uyurum da; oruç da tutarım, tutmadığım da olur; kadınlarla da evlenirim. Her kim benim sünnetimden yüz çevirirse, benden değildir."***

{ Müslim, Nikâh, 5 }

- 3 -

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

كَفَى بِالْمَرْءِ إِثْمًا أَنْ يُضَيِّعَ مَنْ يَقُوتُ .

Abdullah b. Amr'dan nakledildiğine göre,

Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Bakmakla yükümlü olduğu kimseleri ihmal etmesi, kişiye günah olarak yeter."

{ Ebû Dâvûd, Zekât, 45 }

- 4 -

عَنْ أَبِي أَيُّوبَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

أَرْبَعٌ مِنْ سُنَنِ الْمُرْسَلِينَ الْحَيَاءُ وَالتَّعَطُّرُ وَ السِّوَاكُ وَالنِّكَاحُ.

Ebû Eyyûb'un naklettiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Dört şey peygamberlerin sünnetlerindendir: Utanma duygusu, güzel koku sürünmek, misvak kullanmak ve evlenmek."

{ Tirmizî, Nikâh, 1 }

- 5 -

عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ

إِذَا أَنْفَقَ الرَّجُلُ عَلَى أَهْلِهِ يَحْتَسِبُهَا فَهُوَ لَهُ صَدَقَةٌ.

Ebû Mes'ûd'dan nakledildiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Bir kişi, sevabını Allah'tan umarak ailesine harcama yaptığında, bu harcama onun için sadaka olur."

{ Buhârî, İman, 41; Müslim, Zekât, 48 }

- 6 -

عَنْ حُذَيْفَةَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

فِتْنَةُ الرَّجُلِ فِي أَهْلِهِ وَمَالِهِ وَنَفْسِهِ وَوَلَدِهِ وَجَارِهِ يُكَفِّرُهَا الصِّيَامُ وَالصَّلاَةُ وَالصَّدَقَةُ وَالْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيُ عَنِ الْمُنْكَرِ.

Huzeyfe'den nakledildiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kişinin ailesi, malı, nefsi, çocuğu ve komşusu ile imtihanı vardır. Oruç, namaz, sadaka ve iyiliği emredip kötülükten sakındırma işte bu imtihan için kefaret olur."

{ Buhârî, Mevâkîtü's-salât, 4; Müslim, Fiten, 26 }

- 7 -

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَمْعَةَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ

لَا يَجْلِدُ أَحَدُكُمُ امْرَأَتَهُ جَلْدَ الْعَبْدِ ، ثُمَّ يُجَامِعُهَا فِي آخِرِ الْيَوْمِ.

Abdullah b. Zem'a'dan nakledildiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Sizden biriniz hanımını köle döver gibi dövmesin. Sonra günün sonunda bir de aynı yatağı paylaşırsınız!"

{ Buhârî, Nikâh, 94 }

- 8 -

عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ

مَا ضَرَبَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ شَيْئًا قَطُّ بِيَدِهِ وَلَا امْرَأَةً وَلَا خَادِمًا إِلَّا أَنْ يُجَاهِدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.

Hz. Âişe şöyle demiştir:

"Resûlullah(s.a.s.), Allah yolunda cihat dışında eliyle hiçbir şeye vurmadı. Ne bir kadına ne de bir hizmetçiye!"

{ Müslim, Fedâil, 79 }

- 9 -

عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ

مَنْ قُتِلَ دُونَ مَالِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ وَمَنْ قُتِلَ دُونَ دِينِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ وَمَنْ قُتِلَ دُونَ دَمِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ وَمَنْ قُتِلَ دُونَ أَهْلِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ.

Saîd b. Zeyd'in işittiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Malını savunurken öldürülen kişi şehittir. Dinini savunurken öldürülen kişi şehittir. Canını savunurken öldürülen kişi şehittir. Ailesini savunurken öldürülen kişi şehittir."

{ Tirmizî, Diyât, 21 }

- 10 -

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ

كُلُّكُمْ رَاعٍ وَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ ، فَالْإِمَامُ رَاعٍ ، وَهْوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ ، وَالرَّجُلُ فِي أَهْلِهِ رَاعٍ ، وَهْوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَالْمَرْأَةُ فِي بَيْتِ زَوْجِهَا رَاعِيَةٌ وَهْيَ مَسْئُولَةٌ عَنْ رَعِيَّتِهَا، وَالْخَادِمُ فِي مَالِ سَيِّدِهِ رَاعٍ ، وَهْوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ.

Abdullah b. Ömer'in(r.a.) bildirdiğine göre,
Allah Resûlü(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Hepiniz birer çobansınız/sorumlusunuz ve hepiniz yönettiklerinizden mesulsünüz. Devlet başkanı bir sorumludur ve yönettiklerinden mesuldür. Evin erkeği bir sorumludur ve yönettiklerinden mesuldür. Evin kadını da bir sorumludur ve yönettiklerinden mesuldür. Köle de efendisinin malı üzerinde bir sorumludur ve yönettiklerinden mesuldür."

{ Buhârî, İstikrâz, 20 }

- 11 -

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ خَطَبَ النَّاسَ فَقَالَ

...فَاتَّقُوا اللَّهَ فِي النِّسَاءِ فَإِنَّكُمْ أَخَذْتُمُوهُنَّ بِأَمَانِ اللَّهِ وَاسْتَحْلَلْتُمْ فُرُوجَهُنَّ بِكَلِمَةِ اللَّهِ.

Câbir b. Abdullah'tan(r.a.) nakledildiğine göre, Hz. Peygamber(s.a.s.)
bir konuşmasında insanlara şöyle seslenmişti:

"Kadınlar konusunda Allah'tan korkun! Çünkü siz kadınları Allah'ın emaneti olarak aldınız ve Allah'ın adıyla (nikâh kıyarak) onları kendinize helâl kıldınız."

{ Müslim, Hac, 147 }

- 12 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

لَا يَفْرَكْ مُؤْمِنٌ مُؤْمِنَةً إِنْ كَرِهَ مِنْهَا خُلُقًا رَضِيَ مِنْهَا آخَرَ.

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Mümin bir kimse mümine olan eşine nefret beslemesin; (çünkü) onun bir huyunu beğenmezse de hoşlanacağı başka bir huyu mutlaka vardır."

{ Müslim, Radâ', 61 }

- 13 -

حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

مِنْ سَعَادَةِ ابْنِ آدَمَ ثَلَاثَةٌ وَمِنْ شِقْوَةِ ابْنِ آدَمَ ثَلَاثَةٌ مِنْ سَعَادَةِ ابْنِ آدَمَ الْمَرْأَةُ الصَّالِحَةُ وَالْمَسْكَنُ الصَّالِحُ وَالْمَرْكَبُ الصَّالِحُ وَمِنْ شِقْوَةِ ابْنِ آدَمَ الْمَرْأَةُ السُّوءُ وَالْمَسْكَنُ السُّوءُ وَالْمَرْكَبُ السُّوءُ.

İsmail b. Muhammed'in, babası aracılığı ile dedesi Sa'd b. Ebû Vakkâs'tan naklettiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Üç şey insanoğlunun mutluluğundan, üç şey de insanoğlunun bedbahtlığındandır. İnsanoğlunun mutluluğundan olan şeyler; iyi huylu bir eş, oturmaya müsait bir ev ve uygun bir binektir. İnsanoğlunun bedbahtlığından olan şeyler ise kötü huylu bir eş, kötü bir ev ve kötü bir binektir."

{ İbn Hanbel, I, 169 }

- 14 -

عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْأَحْوَصِ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي أَنَّهُ شَهِدَ حَجَّةَ الْوَدَاعِ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ... فَقَالَ

أَلَا إِنَّ لَكُمْ عَلَى نِسَائِكُمْ حَقًّا وَلِنِسَائِكُمْ عَلَيْكُمْ حَقًّا فَأَمَّا حَقُّكُمْ عَلَى نِسَائِكُمْ أَلَّا يُوطِئْنَ فُرُشَكُمْ مَنْ تَكْرَهُونَ وَلَا يَأْذَنَّ فِي بُيُوتِكُمْ لِمَنْ تَكْرَهُونَ أَلَا وَحَقُّهُنَّ عَلَيْكُمْ أَنْ تُحْسِنُوا إِلَيْهِنَّ فِي كِسْوَتِهِنَّ وَطَعَامِهِنَّ.

Süleyman b. Amr b. el-Ahves'in, Resûlullah(s.a.s.) ile Veda Haccı'na katılmış olan babasından naklettiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurdu:

"Dikkat edin sizin kadınlarınız üzerinde haklarınız olduğu gibi onların da sizin üzerinizde hakları vardır. Sizin kadınlarınız üzerindeki hakkınız, sevmediğiniz kimseleri evinize sokmamaları ve hoşlanmadığınız kimselerle konuşmamalarıdır. Dikkat edin sizin üzerinizde onların hakkı ise yedirme ve giydirme konusunda onlara iyi davranmanızdır."

{ Tirmizî, Radâ', 11 }

- 15 -

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ

خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ وَأَنَا خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي.

İbn Abbâs'tan nakledildiğine göre, Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"En hayırlınız, ailesine hayırlı davranandır. Ben de sizin aranızda ailesine karşı en hayırlı davrananım."

{ İbn Mâce, Nikâh, 5 }

- 16 -

عَنْ سَعِيدِ بْنِ حَكِيمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ مُعَاوِيَةَ الْقُشَيْرِيِّ قَالَ

أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ فَقُلْتُ مَا تَقُولُ فِي نِسَائِنَا قَالَ أَطْعِمُوهُنَّ مِمَّا تَأْكُلُونَ وَاكْسُوهُنَّ مِمَّا تَكْتَسُونَ وَلَا تَضْرِبُوهُنَّ وَلَا تُقَبِّحُوهُنَّ .

Saîd b. Hakîm, babası aracılığıyla dedesi Muâviye el-Kuşeyrî'den nakilediyor:

"Resûlullah'ın[(s.a.s.)] yanına giderek, 'Hanımlarımız hakkında ne dersiniz?' diye sordum. O da şöyle buyurdu: *'Yediklerinizden onlara da yedirin, giydiklerinizden onlara da giydirin, onları dövmeyin ve kötülemeyin.'"*

{ Ebû Dâvûd, Nikâh, 40-41 }

Anne-Baba ve Çocuk

- 1 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - قَالَ

جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ أَحَقُّ بِحُسْنِ صَحَابَتِي قَالَ أُمُّكَ . قَالَ ثُمَّ مَنْ قَالَ أُمُّكَ . قَالَ ثُمَّ مَنْ قَالَ أُمُّكَ . قَالَ ثُمَّ مَنْ قَالَ ثُمَّ أَبُوك .

Ebû Hüreyre'den(r.a.) nakledildiğine göre,

Bir adam Allah Resûlü'ne(s.a.s.) gelerek, "Ey Allah'ın Resûlü, kendisine güzel davranıp yakınlık göstermemi en çok hak eden kimdir?" diye sordu. Hz. Peygamber, ***"Annen."*** cevabını verdi. Adam, "Sonra kimdir?" diye sorunca Peygamber Efendimiz yine, ***"Annen."*** buyurdu. Adam, "Sonra kimdir?" diye yeniden sorunca Peygamber Efendimiz, ***"Annen."*** cevabını verdi. Bunun üzerine adam "Sonra kimdir?" dedi. Allah Resûlü, ***"Sonra babandır."*** buyurdu.

{ Buhârî, Edeb, 2 }

- 2 -

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ

رِضَا الرَّبِّ فِي رِضَا الْوَالِدِ وَسَخَطُ الرَّبِّ فِي سَخَطِ الْوَالِدِ.

Abdullah b. Amr'ın naklettiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Rabbin hoşnutluğu babanın hoşnutluğundadır. Rabbin öfkesi ise, babanın öfkesindedir."

{ Tirmizî, Birr, 3 }

- 3 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

لَا يَجْزِي وَلَدٌ وَالِدًا إِلَّا أَنْ يَجِدَهُ مَمْلُوكاً، فَيَشْتَرِيَهُ، فَيَعْتِقَهُ.

Ebû Hüreyre'den(r.a.) rivayet edildiğine göre
Resulullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Hiçbir çocuk babasının hakkını tam olarak ödeyemez. Meğerki babasını köle olarak bulup onu satın alarak azat etmiş olsun!"

{ Müslim, Itk, 25 }

- 4 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ

ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٌ لَا شَكَّ فِيهِنَّ دَعْوَةُ الْوَالِدِ وَدَعْوَةُ الْمُسَافِرِ وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Üç dua şüphesiz kabul edilir: Babanın duası, yolcunun duası, mazlumun duası."

{ Ebû Dâvûd, Tefrîu ebvâbi'l-vitr, 29; Tirmizî, Birr, 7 }

- 5 -

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ

أَنَّهُ مَرَّ عَلَى صِبْيَانٍ فَسَلَّمَ عَلَيْهِمْ وَقَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَفْعَلُهُ.

Enes(r.a.), çocukların yanından geçerken onlara selam verdi ve "Peygamber(s.a.s.) de böyle yapardı." dedi.

{ Buhârî, İsti'zân, 15; Müslim, Selâm, 15 }

- 6 -

عَنْ أَبِي أُسَيْد مَالِكِ بْنِ رَبِيعَةَ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ

بَيْنَا نَحْنُ جُلُوسٌ عِنْدَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ جَاءَهُ رَجُلٌ مِنْ بَنِي سَلَمَةَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ بَقِيَ مِنْ بِرِّ أَبَوَيَّ شَيْءٌ أَبَرُّهُمَا بِهِ بَعْدَ مَوْ تِهِمَا ؟ فَقَالَ: نَعَمْ، الصَّلَاة علَيْهِمَا، وَالْاِسْتِغْفَارُ لَهُمَا، وإِنْفاذُ عَهْدِهِمَا، وَصِلَةُ الرَّحِمِ الَّتِي لَا تُوصَلُ إِلَّا بِهِمَا، وَإِكْرَامُ صَدِيقِهِمَا.

Ebû Üseyd Mâlik b. Rebîa es-Sâidî(r.a.) anlatıyor:

Bir gün biz Resûlullah'ın(s.a.s.) yanında otururken, Seleme oğullarından bir adam gelerek, "Ya Resûlallah, anne babamın vefatından sonra onlar için yapabileceğim bir iyilik var mı?" diye sordu. Resûl-i Ekrem(s.a.s.), *"Evet, onlara hayır dua eder, onlar için istiğfar eder, vasiyetlerini yerine getirirsin. Akrabalarını görüp gözetir, dostlarına da ikram edersin."* buyurdu.

{ Ebû Dâvûd, Edeb, 12 }

- 7 -

عَنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ حَرَّمَ عَلَيْكُمْ عُقُوقَ الْأُمَّهَاتِ وَوَأْدَ الْبَنَاتِ وَمَنْعًا وَهَاتِ وَكَرِهَ لَكُمْ ثَلَاثًا قِيلَ وَقَالَ وَكَثْرَةَ السُّؤَالِ وَإِضَاعَةَ الْمَالِ.

Muğîre b. Şu'be'nin naklettiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur: *"Şüphesiz Yüce Allah annelere saygısızlık etmeyi, kız çocuklarını diri diri gömmeyi ve vermeniz gereken şeyleri engelleyip hakkınız olmayan şeyleri almayı size haram kılmıştır. Sizin için üç şeyi de çirkin görmüştür: Dedikodu, çok soru sormak ve malı zayi etmek!"*

{ Müslim, Akdiye, 12 }

- 8 -

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ

قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ الذَّنْبِ أَعْظَمُ قَالَ أَنْ تَجْعَلَ لِلَّهِ نِدًّا وَهُوَ خَلَقَكَ. ثُمَّ قَالَ أَيٌّ قَالَ أَنْ تَقْتُلَ وَلَدَكَ خَشْيَةَ أَنْ يَأْكُلَ مَعَكَ. قَالَ ثُمَّ أَيٌّ قَالَ أَنْ تُزَانِيَ حَلِيلَةَ جَارِكَ.

Abdullah (b. Mes'ûd) anlatıyor:

"Ey Allah'ın Resûlü! En büyük günah hangisidir?" diye sordum. Resûlullah, *"Seni yarattığı hâlde, Allah'a ortak koşman."* buyurdu. "Sonra hangisi?" deyince, *"Yemeğine ortak olması korkusuyla çocuğunu öldürmen."* cevabını verdi. "Sonra hangisi?" diye tekrar sorunca, *"Komşunun karısı ile zina etmen."* buyurdu.

{ Buhârî, Edeb, 20 }

- 9 -

عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ

أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ النَّبِيَّ ﷺ أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ قَالَ الصَّلَاةُ لِوَقْتِهَا ، وَبِرُّ الْوَالِدَيْنِ ، ثُمَّ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ .

İbn Mes'ûd'un(r.a.) anlattığına göre,

Bir adam Hz. Peygamber'e(s.a.s.), "Amellerin en üstünü hangisidir?" diye sorunca Peygamber Efendimiz şöyle cevap verdi: ***"Vaktinde kılınan namaz ve anne babaya iyilik etmektir. Sonra da Allah yolunda cihat etmek gelir."***

{ Buhârî, Tevhîd, 48 }

- 10 -

حَدَّثَنَا أَيُّوبُ بْنُ مُوسَى عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ

مَا نَحَلَ وَالِدٌ وَلَدًا مِنْ نَحْلٍ أَفْضَلَ مِنْ أَدَبٍ حَسَنٍ.

Eyyûb b. Mûsâ'nın, babası aracılığıyla dedesinden naklettiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Hiçbir baba, çocuğuna güzel terbiyeden daha kıymetli bir bağışta bulunmamıştır."

{ Tirmizî, Birr, 33; İbn Hanbel, III, 412 }

- 11 -

عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَيَعْرِفْ شَرَفَ كَبِيرِنَا.

Amr b. Şuayb'ın, babası aracılığı ile dedesinden naklettiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Küçüğümüze merhamet etmeyen ve büyüğümüzün saygınlığını kabul etmeyen bizden değildir."

{ Tirmizî, Birr, 15 }

- 12 -

أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَا مِنْ مَوْلُودٍ إِلَّا يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ ، فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ أَوْ يُنَصِّرَانِهِ أَوْ يُمَجِّسَانِهِ.

Ebû Hüreyre'nin(r.a.) naklettiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"Her doğan fıtrat üzere doğar. Sonra anne babası onu Yahudi, Hıristiyan ya da Mecusi yapar."
{ Buhârî, Tefsîr (Kasas), 2; Müslim, Kader, 22 }

- 13 -

عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ قَالَ

عَقَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْحَسَنِ بِشَاةٍ وَقَالَ يَا فَاطِمَةُ احْلِقِي رَأْسَهُ وَتَصَدَّقِي بِزِنَةِ شَعْرِهِ فِضَّةً.

Ali b. Ebû Tâlib(r.a.) şöyle demiştir:
"Resûlullah(s.a.s.) (torunu) Hasan için akika olarak bir koyun kurban etti ve ***'Fâtıma, onun başını tıraş et ve saçının ağırlığı kadar gümüşü sadaka olarak ver.'*** buyurdu."
{ Tirmizî, Edâhî, 19 }

- 14 -

عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ

رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَذَّنَ فِي أُذُنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ حِينَ وَلَدَتْهُ فَاطِمَةُ بِالصَّلَاةِ.

Ubeydullah b. Ebû Râfi', babasının şöyle dediğini naklediyor:
"Resûlullah'ın(s.a.s.), Fâtıma onu dünyaya getirdiğinde, Ali'nin oğlu Hasan'ın kulağına namaz ezanı gibi ezan okuduğunu gördüm."
{ Tirmizî, Edâhî, 16 }

- 15 -

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَلَا أُنَبِّئُكُمْ بِأَكْبَرِ الْكَبَائِرِ . قُلْنَا بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ . قَالَ الْإِشْرَاكُ بِاللَّهِ، وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ.

Abdurrahman b. Ebû Bekre, babasının (Ebû Bekre'nin) şöyle anlattığını naklediyor:

Resûlullah(s.a.s.), ***"Size büyük günahların en büyüğünü söyleyeyim mi?"*** diye sorduğunda biz, "Evet, ey Allah'ın Resûlü" diye cevap verdik. Bunun üzerine, ***"Allah'a ortak koşmak ve anne babaya saygısızlık ve eziyet etmektir."*** buyurdu.

{ Buhârî, Edeb, 6 }

- 16 -

أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - قَالَ

قَبَّلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ وَعِنْدَهُ الْأَقْرَعُ بْنُ حَابِسٍ التَّمِيمِيُّ جَالِسًا . فَقَالَ الْأَقْرَعُ إِنَّ لِي عَشَرَةً مِنَ الْوَلَدِ مَا قَبَّلْتُ مِنْهُمْ أَحَدًا . فَنَظَرَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ثُمَّ قَالَ مَنْ لَا يَرْحَمُ لَا يُرْحَمُ.

Ebû Hüreyre'nin(r.a.) naklettiğine göre,

Bir keresinde Akra' b. Hâbis, Resûlullah'ın(s.a.s.) torununu öptüğünü görünce, "Benim on çocuğum var ama hiçbirini öpmüş değilim." demiş, bunun üzerine Allah Resûlü(s.a.s.) ona bakmış ve şöyle buyurmuştu: ***"Merhamet etmeyene merhamet edilmez!"***

{ Buhârî, Edeb, 18; Müslim, Fedâil, 65 }

- 17 -

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا قَالَتْ

دَخَلَتِ امْرَأَةٌ مَعَهَا ابْنَتَانِ لَهَا تَسْأَلُ ، فَلَمْ تَجِدْ عِنْدِي شَيْئًا غَيْرَ تَمْرَةٍ فَأَعْطَيْتُهَا إِيَّاهَا ، فَقَسَمَتْهَا بَيْنَ ابْنَتَيْهَا وَلَمْ تَأْكُلْ مِنْهَا ، ثُمَّ قَامَتْ فَخَرَجَتْ ، فَدَخَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْنَا ، فَأَخْبَرْتُهُ فَقَالَ مَنِ ابْتُلِيَ مِنْ هَذِهِ الْبَنَاتِ بِشَيْءٍ كُنَّ لَهُ سِتْرًا مِنَ النَّارِ.

Hz. Âişe(r.a.) anlatıyor:

Yanında iki kız evlâdı olan bir kadın, bir şeyler istemek için gelmişti. Yanımda bir hurmadan başka bir şey yoktu. O hurmayı kadına verdim. Hurmayı iki kızına bölüştürdü ve kendisi hiç yemedi. Sonra kalktı ve çıktı. Ardından Hz. Peygamber(s.a.s.) yanımıza geldi. Olanları ona anlattım. Şöyle buyurdu: *"Her kim şu kız çocukları sebebiyle bir konuda imtihana çekilirse, bu kızlar onun için cehennem ateşine siper olur."*

{ Buhârî, Zekât, 10 }

- 18 -

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ عَالَ ثَلَاثَ بَنَاتٍ فَأَدَّبَهُنَّ وَزَوَّجَهُنَّ وَأَحْسَنَ إِلَيْهِنَّ فَلَهُ الْجَنَّةُ.

Ebû Saîd el-Hudrî'nin naklettiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kim üç kız çocuğunun geçimini sağlar, onları terbiye edip evlendirir ve onlara güzel davranırsa cennet onundur."

{ Ebû Dâvûd, Edeb, 120-121; İbn Hanbel, III, 96 }

- 19 -

عَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ قَالَ

تَصَدَّقَ عَلَيَّ أَبِي بِبَعْضِ مَالِهِ فَقَالَتْ أُمِّي عَمْرَةُ بِنْتُ رَوَاحَةَ لَا أَرْضَى حَتَّى تُشْهِدَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ . فَانْطَلَقَ أَبِي إِلَى النَّبِيِّ ﷺ لِيُشْهِدَهُ عَلَى صَدَقَتِي فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَفَعَلْتَ هَذَا بِوَلَدِكَ كُلِّهِمْ. قَالَ لَا. قَالَ اتَّقُوا اللَّهَ وَاعْدِلُوا فِي أَوْلَادِكُمْ.

Nu'mân b. Beşîr anlatıyor:

"Babam servetinin bir kısmını bana bağışladı. Bunun üzerine annem Amra bnt. Revâha, 'Allah Resûlü*(s.a.s.)* şahit olmadıkça ben bu işe razı değilim.' dedi. Babam, bana yaptığı bağışa şahit olmasını (bunu onaylamasını) istemek üzere Hz. Peygamber'in*(s.a.s.)* yanına gitti. Allah Resûlü*(s.a.s.)* ona, ***'Bunu bütün çocuklarına yaptın mı?'*** diye sordu. Babam, 'Hayır.' diye cevapladı. Bunun üzerine Allah Resûlü, ***'Allah'tan korkun, çocuklarınız arasında adaletli davranın!'*** buyurdu."

{ Müslim, Hibe, 13 }

- 20 -

حَدَّثَنَا أَنَسٌ قَالَ

خَدَمْتُ النَّبِيَّ ﷺ عَشْرَ سِنِينَ ، فَمَا قَالَ لِي أُفٍّ . وَلَا لِمَ صَنَعْتَ وَلَا أَلَّا صَنَعْتَ.

Enes diyor ki,

"Hz. Peygamber'e on yıl hizmet ettim. Bana bir kez bile 'Öf!', 'Niye böyle yaptın?' ve 'Niçin şöyle yapmadın!' demedi."

{ Buhârî, Edeb, 39; Buhârî, Vesâyâ, 25 }

- 21 -

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ

لَمَّا ثَقُلَ النَّبِيُّ ﷺ جَعَلَ يَتَغَشَّاهُ الْكَرْبُ فَقَالَتْ فَاطِمَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: وَاكَرْبَ أَبَتَاهُ، فَقَالَ: لَيْسَ عَلَى أَبِيكِ كَرْبٌ بَعْدَ الْيَوْمِ فَلَمَّا مَاتَ قَالَتْ: يَا أَبَتَاهُ أَجَابَ رَبّاً دَعَاهُ، يَا أَبَتَاهُ جَنَّةُ الفِرْدَوْسِ مَأْوَاهُ، يَا أَبَتَاهُ إِلَى جِبْرِيلَ نَنْعَاهُ، فَلَمَّا دُفِنَ قَالَتْ فَاطِمَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَطَابَتْ أَنْفُسُكُمْ أَنْ تَحْثُوا عَلَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ التُّرَابَ؟

Enes b. Mâlik(r.a.) anlatıyor:

Peygamber'in(s.a.s.) hastalığı ağırlaşıp da kendisini kaybetmeye başlayınca, kızı Fâtıma(r.a.), "Vah babacığım, sıkıntın ne kadar da büyük!" dedi. Bunun üzerine Resûlullah: ***"Bu günden sonra artık baban için sıkıntı yoktur."*** buyurdu. Peygamber(s.a.s.) ebediyete göçünce Hz. Fâtıma, "Babacığım, Allah'ın davetine icabet ettin. Vah babacığım, varacağın yer Firdevs bahçesidir. Babacığım, derdimizi artık Cebrail'e yanacağız!" dedi. Peygamber(s.a.s.) defnedilince de Hz. Fâtıma, "Peygamber'in üzerine toprak atmaya gönlünüz nasıl razı oldu!" dedi.

{ Buhârî, Megâzî, 83 }

- 22 -

عَنْ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلاَمُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ

رُفِعَ الْقَلَمُ عَنْ ثَلاَثَةٍ عَنِ النَّائِمِ حَتَّى يَسْتَيْقِظَ وَعَنِ الصَّبِيِّ حَتَّى يَحْتَلِمَ وَعَنِ الْمَجْنُونِ حَتَّى يَعْقِلَ.

Hz. Ali'den(a.s.) rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle demiştir: ***"Üç grup insandan sorumluluk kaldırılmıştır; uyanıncaya kadar uyuyandan, buluğa erinceye kadar çocuktan ve aklı yerine gelinceye kadar akıl hastasından."***

{ Ebû Dâvûd, Hudûd, 17; Tirmizî, Hudûd, 1 }

Akraba ve Komşu Hakkı

- 1 -

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ

قَالَ اللَّهُ أَنَا الرَّحْمَنُ وَهِيَ الرَّحِمُ شَقَقْتُ لَهَا اسْمًا مِنَ اسْمِي مَنْ وَصَلَهَا وَصَلْتُهُ وَمَنْ قَطَعَهَا بَتَتُّهُ.

Abdurrahman b. Avf diyor ki: Resûlullah'ı(s.a.s.) şöyle derken işittim:

"Allah şöyle buyurdu: Ben Rahman'ım, akrabalık bağlarının adı da rahimdir. Ona kendi ismimden türeyen bir isim verdim. Onunla ilişkiyi sürdürenle ben de ilişkimi sürdürür, onunla ilişkiyi kesenle ben de keserim."

{ Ebû Dâvûd, Zekât, 45; İbn Hanbel, I, 195 }

- 2 -

عَنِ ابْنِ عُمَرَ وَعَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ قَالَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

مَا زَالَ جِبْرِيلُ يُوصِينِي بِالْجَارِ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُوَرِّثُهُ.

İbn Ömer ve Hz. Âişe'den(r.a.) rivayet edildiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Cebrail bana komşu hakkında o kadar çok tavsiyede bulundu ki, komşuyu komşuya mirasçı kılacağını zannettim."

{ Buhârî, Edeb, 28; Müslim, Birr, 140 }

- 3 -

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ

لَمَّا نَزَلَتْ (وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ) ، خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ حَتَّى صَعِدَ الصَّفَا فَقَالَ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخْبَرْتُكُمْ أَنَّ خَيْلًا تَخْرُجُ مِنْ سَفْحِ هَذَا الْجَبَلِ أَكُنْتُمْ مُصَدِّقِيَّ. قَالُوا مَا جَرَّبْنَا عَلَيْكَ كَذِبًا.

İbn Abbâs şöyle demiştir:

"*En yakın akrabalarını uyar.*" *(Şuarâ, 26/214)* âyeti inince, Resûlullah*(s.a.s.)* çıkıp Safâ tepesine tırmandı ve orada toplanan akrabalarına şöyle seslendi: ***"Ne dersiniz, size şu dağın arkasında (sizinle savaşmak üzere) atlılar bekliyor diye haber versem bana inanır mısınız?"*** Bunun üzerine onlar, "Biz senden hiç yalan işitmedik." demişlerdi."

{ Buhârî, Tefsîr, (Leheb) 1 }

- 4 -

عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَتْ

قَدِمَتْ عَلَيَّ أُمِّي وَهِيَ مُشْرِكَةٌ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَاسْتَفْتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قُلْتُ قَدِمَتْ عَلَيَّ أُمِّي وَهِيَ رَاغِبَةٌ، أَفَأَصِلُ أُمِّي ؟ قال نَعَمْ صِلِي أُمَّكِ.

Hz. Ebû Bekir'in kızı Esmâ*(r.a.)* anlatıyor:

Müşrik olan (İslâm ile şereflenmeyen) annem, Resûlullah zamanında yanıma gelmişti. Resûlullah'a danıştım, dedim ki, "Annem, ümit bağlamış bir şekilde bana geldi. Onunla ilişkimi sürdürebilir miyim?" Resûlullah*(s.a.s.)* şöyle buyurdu: ***"Evet, annenle evlatlık ilişkini sürdür."***

{ Buhârî, Hibe, 29; Müslim, Zekât, 50 }

- 5 -

عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ أَنَّهَا قَالَتْ

... فَقَالَتْ خَدِيجَةُ كَلَّا وَاللَّهِ مَا يُخْزِيكَ اللَّهُ أَبَدًا ، إِنَّكَ لَتَصِلُ الرَّحِمَ ، وَتَحْمِلُ الْكَلَّ ، وَتَكْسِبُ الْمَعْدُومَ ، وَتَقْرِى الضَّيْفَ ، وَتُعِينُ عَلَى نَوَائِبِ الْحَقِّ.

Hz. Âişe'den rivayet edildiğine göre,

(İlk vahiy geldiğinde Hz. Peygamber korku içinde evine dönmüştü ve) Hz. Hatice, Allah Resulü'nü şöyle teselli etmişti: "Allah'a yemin ederim ki Allah seni asla utandırmaz. Çünkü sen akrabanı gözetirsin, işini görmekten aciz olanların ağırlığını yüklenirsin, yoksula kazanç kapısı sağlarsın, misafiri ağırlarsın, hak yolunda karşılaşılan sıkıntıları aşmaları için insanlara yardım edersin."

{ Buhârî, Bed'ü'l-vahy, 1 }

- 6 -

عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ

لَهَا إِنَّهُ مَنْ أُعْطِيَ حَظَّهُ مِنْ الرِّفْقِ فَقَدْ أُعْطِيَ حَظَّهُ مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَصِلَةُ الرَّحِمِ وَحُسْنُ الْخُلُقِ وَحُسْنُ الْجِوَارِ يَعْمُرَانِ الدِّيَارَ وَيَزِيدَانِ فِي الْأَعْمَارِ.

Hz. Âişe'den(r.a.) nakledildiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) ona şöyle buyurmuştur:

"Rıfktan (yumuşak davranmaktan) nasibi verilen kimseye, dünya ve âhiret iyiliklerinden de nasibi verilmiştir. Sıla-i rahim (akrabalık ilişkilerini sürdürmek), güzel ahlâk ve iyi komşuluk, bulunduğu yeri yaşanır hâle getirir ve ömürleri uzatır."

{ İbn Hanbel, VI, 159 }

- 7 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ

أَنَّ رَجُلًا قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ لِي قَرَابَةً أَصِلُهُمْ وَيَقْطَعُونِي، وَأُحْسِنُ إِلَيْهِمِ وَيُسِيئُونَ إِلَيَّ، وَأَحْلُمُ عَنْهُمْ وَيجْهَلُونَ عليَّ، فَقَالَ: لَئِنْ كُنْتَ كَمَا قُلْتَ، فَكَأَنَّمَا تُسِفُّهُمُ الْمَلَّ، وَلَا يَزَالُ مَعَكَ مِنَ اللَّهِ ظَهِيرٌ عَلَيْهِمْ مَا دُمْتَ عَلَى ذَلِكَ.

Ebû Hüreyre(r.a.) anlatıyor:

Bir adam dedi ki, "Ya Resûlallah, benim akrabalarım var. Onlarla irtibat kuruyorum, fakat onlar benimle ilişkiyi kesiyorlar. Onlara iyilik yapıyorum, onlar bana kötülük ediyorlar. Onlara yumuşak davranıyorum, onlarsa bana kaba davranıyorlar." Bunun üzerine Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurdu: ***"Eğer dediğin gibi yapıyorsan, onlar senin iyi davranışların karşısında eziliyorlar. Böyle iyi davranmaya devam ettiğin sürece, onlara karşı Allah seninle olacaktır."***

{ Müslim, Birr, 22 }

- 8 -

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

خَيْرُ الْأَصْحَابِ عِنْدَ اللَّهِ خَيْرُهُمْ لِصَاحِبِهِ وَخَيْرُ الْجِيرَانِ عِنْدَ اللَّهِ خَيْرُهُمْ لِجَارِهِ.

Abdullah b. Amr'dan nakledildiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Allah katında arkadaşın en iyisi, arkadaşına karşı hayırlı davranandır. Allah katında komşunun en hayırlısı ise komşusuna karşı hayırlı davranandır."

{ Tirmizî, Birr, 28; Dârimî, Siyer, 3 }

- 9 -

إِنَّ جُبَيْرَ بْنَ مُطْعِمٍ أَخْبَرَهُ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ

لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَاطِعٌ.

Cübeyr b. Mut'im'in anlattığına göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Akrabalarla ilişkiyi kesen, cennete giremez."

{ Buhârî, Edeb, 11; Müslim, Birr, 19 }

- 10 -

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ لِي جَارَيْنِ، فَإِلَى أَيِّهِمَا أُهْدِي؟ قَالَ إِلَى أَقْرَبِهِمَا مِنْكِ بَابًا.

Hz. Âişe(r.a.) anlatıyor:

"'Yâ Resûlallah, benim iki komşum var; hangisine hediye vereyim?' diye sordum. ***'Kapısı sana en yakın olana!'*** buyurdu."

{ Buhârî, Şuf'a, 3 }

- 11 -

عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ

إِنَّ خَلِيلِي ﷺ أَوْصَانِي إِذَا طَبَخْتَ مَرَقًا فَأَكْثِرْ مَاءَهُ ثُمَّ انْظُرْ أَهْلَ بَيْتٍ مِنْ جِيرَانِكَ فَأَصِبْهُمْ مِنْهَا بِمَعْرُوفٍ.

Ebû Zer(r.a.) şöyle demiştir:

"Dostum (Hz. Peygamber)(s.a.s.) bana şunu tavsiye etti: ***'Çorba pişirdiğinde suyunu biraz fazla koy, sonra komşularının hâline bakıp, uygun bir şekilde ondan kendilerine ikram et.'***"

{ Müslim, Birr, 143 }

- 12 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ. وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يُؤْذِ جَارَهُ. وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ.

Ebû Hüreyre'den(r.a.) nakledildiğine göre
Allah Resûlü(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Allah'a ve âhiret gününe iman eden kişi, ya hayır söylesin ya da sussun. Allah'a ve âhiret gününe iman eden kişi, komşusuna eziyet etmesin. Allah'a ve âhiret gününe iman eden kişi, misafirine ikramda bulunsun."

{ Buhârî, Rikâk, 23 }

- 13 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَمُوتُ فَيَشْهَدُ لَهُ ثَلَاثَةُ أَهْلِ أَبْيَاتٍ مِنْ جِيرَانِهِ الْأَدْنَيْنَ بِخَيْرٍ إِلَّا قَالَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَدْ قَبِلْتُ شَهَادَةَ عِبَادِي عَلَى مَا عَلِمُوا وَغَفَرْتُ لَهُ مَا أَعْلَمُ.

Ebû Hüreyre'den(r.a.) nakledildiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle demiştir:

"Bir Müslüman öldüğünde, en yakın komşularından üç hane halkı kendisinin iyi bir insan olduğuna şahitlik ederlerse, Yüce Allah, 'Bildiklerine göre şahitlikte bulunan kullarımın şahitliğini kabul ettim ve kendi bildiklerimi de bağışladım.' buyurur."

{ İbn Hanbel, II, 409 }

- 14 -

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

مَنْ أَحَبَّ أَنْ يُزَحْزَحَ عَنِ النَّارِ وَيَدْخُلَ الْجَنَّةَ فَلْتُدْرِكْهُ مَنِيَّتُهُ وَهُوَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَأْتِي إِلَى النَّاسِ مَا يُحِبُّ أَنْ يُؤْتَى إِلَيْهِ.

Abdullah b. Amr'dan nakledildiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kim cehennemden uzaklaştırılıp cennete girmek isterse Allah'a ve âhirete inanır bir hâlde iken ölüm kendisine erişsin. İnsanların kendisine nasıl davranmalarını istiyorsa o da insanlara öyle davransın."

{ İbn Hanbel, II, 192; Müslim, İmâre, 46 }

- 15 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ

لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ لَا يَأْمَنُ جَارُهُ بَوَائِقَهُ.

Ebû Hüreyre'den(r.a.) nakledildiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Komşusunun, şerrinden emin olmadığı kimse cennete giremez."

{ Müslim, İman, 73 }

- 16 -

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ

مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُبْسَطَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ أَوْ يُنْسَأَ فِي أَثَرِهِ فَلْيَصِلْ رَحِمَهُ.

Enes b. Mâlik diyor ki: Resûlullah'ın(s.a.s.) şöyle buyurduğunu işittim:

"Kim rızkının bollaştırılmasını yahut ecelinin geciktirilmesini arzu ediyorsa, akraba ilişkilerini sürdürsün!"

{ Buhârî, Edeb, 12; Müslim, Birr, 20 }

İman Kardeşliği

- 1 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

قَدْ أَذْهَبَ اللَّهُ عَنْكُمْ عُبِّيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ وَفَخْرَهَا بِالْآبَاءِ، مُؤْمِنٌ تَقِيٌّ وَفَاجِرٌ شَقِيٌّ، وَالنَّاسُ بَنُو آدَمَ وَآدَمُ مِنْ تُرَابٍ.

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Allah, Câhiliye gururunu ve atalarla övünme âdetini ortadan kaldırmıştır. 'Takva sahibi mümin' ve 'bedbaht günahkâr' (ayrımı vardır). İnsanlar Âdem'in çocuklarıdır, Âdem ise topraktan yaratılmıştır."

{ Tirmizî, Menâkıb, 74 }

- 2 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ وَالْمُؤْمِنُ مَنْ أَمِنَهُ النَّاسُ عَلَى دِمَائِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ.

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Müslüman, diğer Müslümanların elinden ve dilinden zarar görmediği kimsedir. Mümin de halkın canları ve malları konusunda kendisinden emin olduğu kimsedir."

{ Tirmizî, İman, 12 }

- 3 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ

مَنْ نَفَّسَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً مِنْ كُرَبِ الدُّنْيَا نَفَّسَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ كُرَبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَمَنْ يَسَّرَ عَلَى مُعْسِرٍ فِي الدُّنْيَا يَسَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَنْ سَتَرَ عَلَى مُسْلِمٍ فِي الدُّنْيَا سَتَرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ فِي عَوْنِ أَخِيهِ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kim bir Müslüman'ın dünyada sıkıntısını giderirse Allah da onu kıyamet gününde bir sıkıntıdan kurtarır. Kim dünyada, darda kalan birisinin işini kolaylaştırırsa Allah da dünya ve âhirette onun işlerini kolaylaştırır. Kim bir Müslüman'ın ayıbını dünyada örterse Allah da dünya ve âhirette onun ayıplarını örter. Kişi, kardeşinin yardımına koştuğu sürece Allah da onun yardımcısı olur."

{ Ebû Dâvûd, Edeb, 60 }

- 4 -

عَنِ الزُّهْرِيِّ قَالَ حَدَّثَنِي أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

لَا تَبَاغَضُوا ، وَلَا تَحَاسَدُوا ، وَلَا تَدَابَرُوا ، وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا ، وَلَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ.

Zührî, Enes b. Mâlik'ten(r.a.) Resûlullah'ın(s.a.s.)
şöyle buyurduğunu nakletmiştir:

"Birbirinize nefret ve düşmanlık beslemeyin. Birbirinize haset etmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah'ın kulları, birbirinizle kardeş olun. Bir Müslüman'ın din kardeşine üç günden fazla küsmesi helâl değildir."

{ Buhârî, Edeb, 57 }

- 5 -

عَنْ أَبِي مُوسَى عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

إِنَّمَا مَثَلُ الْجَلِيسِ الصَّالِحِ وَالْجَلِيسِ السَّوْءِ كَحَامِلِ الْمِسْكِ وَنَافِخِ الْكِيرِ فَحَامِلُ الْمِسْكِ إِمَّا أَنْ يُحْذِيَكَ وَإِمَّا أَنْ تَبْتَاعَ مِنْهُ وَإِمَّا أَنْ تَجِدَ مِنْهُ رِيحًا طَيِّبَةً وَنَافِخُ الْكِيرِ إِمَّا أَنْ يُحْرِقَ ثِيَابَكَ وَإِمَّا أَنْ تَجِدَ رِيحًا خَبِيثَةً.

Ebû Mûsâ'dan nakledildiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"İyi arkadaşla kötü arkadaşın örneği, misk taşıyan kimse ile körük üfüren kimse gibidir. Misk taşıyan ya sana onu ikram eder yahut sen ondan (miski) satın alırsın ya da ondan güzel bir koku duyarsın. Körük üfüren kimse ise ya elbiseni yakar ya da ondan kötü bir koku duyarsın!"

{ Müslim, Birr, 146; Buhârî, Zebâih, 31 }

- 6 -

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ

لَا تُصَاحِبْ إِلَّا مُؤْمِنًا وَلَا يَأْكُلْ طَعَامَكَ إِلَّا تَقِيٌّ.

Ebû Saîd'den rivayet edildiğine göre o,
Resûlullah'ı(s.a.s.) şöyle derken işitmiştir:

"Sadece müminle arkadaş ol, yemeğini de takva sahibi olan yesin."

{ Tirmizî, Zühd, 55, Ebû Dâvûd, Edeb, 16 }

- 7 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

الرَّجُلُ عَلَى دِينِ خَلِيلِهِ فَلْيَنْظُرْ أَحَدُكُمْ مَنْ يُخَالِلُ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kişi dostunun dini üzeredir. Bu yüzden sizden biri kiminle dostluk kuracağına dikkat etsin."

{ Tirmizî, Zühd, 45; Ebû Dâvûd, Edeb, 16 }

- 8 -

عَنْ أَبِي أَيُّوبَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ

لَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثٍ ، يَلْتَقِيَانِ فَيَصُدُّ هَذَا ، وَيَصُدُّ هَذَا ، وَخَيْرُهُمَا الَّذِي يَبْدَأُ بِالسَّلَامِ.

Ebû Eyyûb (el-Ensârî)(r.a.) tarafından nakledildiğine
göre, Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Bir Müslüman'ın din kardeşine üç günden fazla küs durması helâl olmaz. Onlar birbirleriyle karşılaşırlar da biri bu yana diğeri öbür yana yüzünü çevirir. Hâlbuki bunların en hayırlısı, önce selâm verendir."

{ Buhârî, İsti'zân, 9 }

- 9 -

النُّعْمَانَ بْنَ بَشِيرٍ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

تَرَى الْمُؤْمِنِينَ فِي تَرَاحُمِهِمْ وَتَوَادِّهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ كَمَثَلِ الْجَسَدِ إِذَا اشْتَكَى عُضْوًا تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ جَسَدِهِ بِالسَّهَرِ وَالْحُمَّى.

Nu'mân b. Beşîr'in naklettiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur: *"Bir uzvu rahatsızlandığında nasıl bedenin diğer uzuvları uykusuzluk ve ateş ile onun için çırpınırsa, müminlerin de birbirlerine karşı merhamet, sevgi ve şefkat gösterme hususunda böyle tek bir beden gibi olduğunu görürsün."*

{ Buhârî, Edeb, 27 }

- 10 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ

حَقُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ سِتٌّ قِيلَ مَا هُنَّ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ إِذَا لَقِيتَهُ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ وَإِذَا دَعَاكَ فَأَجِبْهُ وَإِذَا اسْتَنْصَحَكَ فَانْصَحْ لَهُ وَإِذَا عَطَسَ فَحَمِدَ اللَّهَ فَسَمِّتْهُ وَإِذَا مَرِضَ فَعُدْهُ وَإِذَا مَاتَ فَاتَّبِعْهُ.

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Müslüman'ın Müslüman üzerindeki hakkı altıdır." "Onlar nedir ey Allah'ın Resûlü?" diye sorulunca şöyle demiştir: *"Onunla karşılaştığın zaman selâm ver, seni davet ettiğinde ona icabet et, senden nasihat istediğinde nasihat et, aksırıp Allah'a hamd ettiğinde ona duayla karşılık ver, hastalandığında onu ziyaret et, öldüğünde cenazesine katıl."*

{ Müslim, Selâm, 5 }

- 11 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

لَا تَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا وَلَا تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا . أَوَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ تَحَابَبْتُمْ أَفْشُوا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle demiştir: ***"İman etmedikçe cennete giremezsiniz, birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olmazsınız. Size, yaptığınız takdirde birbirinizi seveceğiniz bir iş göstereyim mi? Aranızda selâmı yayınız."***

{ Müslim, İman, 93) }

- 12 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ

أَتَدْرُونَ مَا الْغِيبَةُ . قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ . قَالَ ذِكْرُكَ أَخَاكَ بِمَا يَكْرَهُ . قِيلَ أَفَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ فِي أَخِي مَا أَقُولُ قَالَ إِنْ كَانَ فِيهِ مَا تَقُولُ فَقَدِ اغْتَبْتَهُ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ فَقَدْ بَهَتَّهُ.

Ebû Hüreyre anlatıyor:

Allah Resûlü(s.a.s.), ***"Gıybet nedir biliyor musunuz?"*** diye sordu. Sahâbe de, "Allah ve Resûlü en doğrusunu bilir!" karşılığını verdiler. Allah Resûlü, ***"Kardeşini hoşlanmadığı bir şey ile anmandır."*** buyurdu. "Ya kardeşimde o söylediğim durum varsa?" diye sorulunca Resûlullah(s.a.s.), ***"Söylediğin şey eğer onda varsa gıybet ettin demektir. Ama şayet yoksa da ona iftira etmiş olursun."*** buyurdu.

{ Müslim, Birr, 70 }

- 13 -

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

انْصُرْ أَخَاكَ ظَالِمًا أَوْ مَظْلُومًا فَقَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَنْصُرُهُ إِذَا كَانَ مَظْلُومًا ، أَفَرَأَيْتَ إِذَا كَانَ ظَالِمًا كَيْفَ أَنْصُرُهُ قَالَ تَحْجُزُهُ أَوْ تَمْنَعُهُ مِنَ الظُّلْمِ ، فَإِنَّ ذَلِكَ نَصْرُهُ.

Enes'in(r.a.) naklettiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurdu:
"Zalim de olsa mazlum da olsa kardeşine yardım et." Bunun üzerine ashâbdan biri: "Ey Allah'ın Resûlü! Eğer mazlum ise yardım ederim, ancak zalimse ona nasıl yardım edeceğim?" dedi. Bunun üzerine Allah Resûlü buyurdular ki: *"Onu zulümden uzaklaştırırsın veya onun zulmüne engel olursun. Ona yapacağın yardım işte budur."*

{ Buhârî, İkrâh, 7 }

- 14 -

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ وَعَادَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ مُحْتَسِبًا بُوعِدَ مِنْ جَهَنَّمَ مَسِيرَةَ سَبْعِينَ خَرِيفًا .

Enes b. Mâlik'in naklettiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"Kim güzelce abdest alır ve sevabını Allah'tan umarak hasta olan Müslüman kardeşini ziyaret ederse, yürünerek yetmiş yılda kat edilecek bir mesafe kadar cehennemden uzaklaştırılır."

{ Ebû Dâvûd, Cenâiz, 3 }

Çevre Ahlâkı

- 1 -

حَدَّثَنَا جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

أُعْطِيتُ خَمْسًا لَمْ يُعْطَهُنَّ أَحَدٌ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ قَبْلِي، نُصِرْتُ بِالرُّعْبِ مَسِيرَةَ شَهْرٍ ، وَجُعِلَتْ لِيَ الْأَرْضُ مَسْجِدًا وَطَهُورًا، وَأَيُّمَا رَجُلٍ مِنْ أُمَّتِي أَدْرَكَتْهُ الصَّلَاةُ فَلْيُصَلِّ ، وَأُحِلَّتْ لِيَ الْغَنَائِمُ ، وَكَانَ النَّبِيُّ يُبْعَثُ إِلَى قَوْمِهِ خَاصَّةً ، وَبُعِثْتُ إِلَى النَّاسِ كَافَّةً ، وَأُعْطِيتُ الشَّفَاعَةَ.

Câbir b. Abdullah'tan rivayet edildiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Benden önceki peygamberlerden hiçbirine verilmeyen beş şey bana verilmiştir: Ben, (düşmanımın içine) bir aylık mesafede korku salma yardımına mazhar oldum. Yeryüzü bana mescit ve temiz kılındı. Onun için ümmetimden namaz vaktine kavuşan herkes bulunduğu mekânda namazını kılıversin. Ganimetler bana helâl kılındı. Her peygamber sadece kendi kavmine gönderilirken ben bütün insanlığa gönderildim. Ve bana şefaat (etme hakkı) verildi."

{ Buhârî, Salât, 56; Müslim, Mesâcid, 3 }

- 2 -

عَنْ جَابِرٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ

أَطْفِئُوا الْمَصَابِيحَ إِذَا رَقَدْتُمْ ، وَغَلِّقُوا الْأَبْوَابَ ، وَأَوْكُوا الْأَسْقِيَةَ ، وَخَمِّرُوا الطَّعَامَ وَالشَّرَابَ .

Câbir'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Uyuyacağınız zaman kandilleri söndürün. Kapıları kapatın. Su kaplarının ağızlarını bağlayın. Yiyecek ve içeceklerin üzerini örtün."

{ Buhârî, Eşribe, 22 }

- 3 -

عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حِطَّانَ أَنَّ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا حَدَّثَتْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ

لَمْ يَكُنْ يَتْرُكُ فِي بَيْتِهِ شَيْئًا فِيهِ تَصَالِيبُ إِلَّا نَقَضَهُ .

İmrân b. Hıttân'ın naklettiğine göre, Hz. Âişe(r.a.) şöyle rivayet etmiştir:

"Peygamber(s.a.s.) kendi evinde, içinde haç resimleri nakşedilmiş bulunan hiçbir şeyi bırakmaz, mutlaka bozardı."

{ Buhârî, Libâs, 90 }

- 4 -

عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

اتَّقُوا الْمَلَاعِنَ الثَّلَاثَ الْبَرَازَ فِي الْمَوَارِدِ وَقَارِعَةِ الطَّرِيقِ وَالظِّلِّ .

Muâz b. Cebel'den nakledildiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Lânete sebep olan şu üç şeyi yapmaktan; su kaynaklarına, yol ortasına ve gölgelik yerlere abdest bozmaktan sakının."

{ Ebû Dâvûd, Tahâret, 14 }

- 5 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

لَا يَبُولَنَّ أَحَدُكُمْ فِي الْمَاءِ الدَّائِمِ.

Ebû Hüreyre'nin rivayet ettiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kimse durgun suya küçük abdest bozmasın."
{ Müslim, Tahâret, 95 }

- 6 -

عَنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مَرَّ بِسَعْدٍ وَهُوَ يَتَوَضَّأُ فَقَالَ مَا هَذَا السَّرَفُ فَقَالَ أَفِي الْوُضُوءِ إِسْرَافٌ قَالَ نَعَمْ وَإِنْ كُنْتَ عَلَى نَهَرٍ جَارٍ.

Abdullah b. Amr anlatıyor:

Bir gün Sa'd (b. Ebû Vakkâs) abdest alırken Resûlullah(s.a.s.) onun yanına uğramıştı. *"Bu ne israf?"* buyurdu. Sa'd, "Abdestte de mi israf olur?" diye sorunca, Resûlullah(s.a.s.), *"Evet, akan bir nehirde bile olsan (israf olur)."* diye cevap verdi.
{ İbn Mâce, Tahâret, 48 }

- 7 -

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

إِنْ قَامَتْ عَلَى أَحَدِكُمْ الْقِيَامَةُ وَفِي يَدِهِ فَسْلَةٌ فَلْيَغْرِسْهَا.

Enes b. Mâlik'ten nakledildiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Birinizin elinde bir fidan varken kıyamet kopuyor olsa bile derhâl onu diksin!"
{ İbn Hanbel, III, 184 }

- 8 -

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ

مَا مِنْ مُسْلِمٍ غَرَسَ غَرْسًا فَأَكَلَ مِنْهُ إِنْسَانٌ أَوْ دَابَّةٌ إِلَّا كَانَ لَهُ صَدَقَةً.

Enes b. Mâlik'ten rivayet edildiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Bir Müslüman bir ağaç diker de onun mahsulünden bir insan yahut hayvan yerse muhakkak o yenilen şey, ağacı diken kimse için bir sadaka olur."

{ Buhârî, Edeb, 27 }

- 9 -

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

إِذَا سَافَرْتُمْ فِي الْخِصْبِ فَأَعْطُوا الْإِبِلَ حَظَّهَا مِنَ الْأَرْضِ، وَإِذَا سَافَرْتُمْ فِي الْجَدْبِ، فَأَسْرِعُوا عَلَيْهَا السَّيْرَ وَبَادِرُوا بِهَا نِقْيَهَا، وَإِذَا عَرَّسْتُمْ، فَاجْتَنِبُوا الطَّرِيقَ، فَإِنَّهَا طُرُقُ الدَّوَابِّ، وَمأْوَى الْهَوَامِّ بِاللَّيْلِ.

Ebû Hüreyre'den(r.a.) rivayet edildiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Otlak yerlerde yolculuk ettiğinizde hayvanların otlamalarına fırsat verin. Kurak zamanlarda yola çıkarsanız hayvanları takatsiz kalmadan gidilecek yere varmaları için hızlı yürütün ve bir an evvel onları besleyin. Gece konaklarsanız yoldan kenara çekilin. Çünkü yol, hayvanların geçeceği ve haşaratın geceleyeceği yerdir."

{ Müslim, İmâre, 178 }

- 10 -

عَنْ سَهْلِ ابْنِ الْحَنْظَلِيَّةِ قَالَ

مَرَّ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِبَعِيرٍ قَدْ لَحِقَ ظَهْرُهُ بِبَطْنِهِ، فَقَالَ اتَّقُوا اللَّهَ فِي هَذِهِ الْبَهَائِمِ الْمُعْجَمَةِ فَارْكَبُوهَا وَكُلُوهَا صَالِحَةً .

Sehl b. el-Hanzaliyye'den nakledildiğine göre,

Resûlullah(s.a.s.) açlıktan karnı sırtına yapışmış bir deveye rastladı ve "Bu dilsiz hayvanlar hakkında Allah'tan korkun. Onlara binmeye elverişli hâllerinde binin ve onları yenmeye elverişli olduklarında yiyin." buyurdu.

{ Ebû Dâvûd, Cihâd, 44 }

- 11 -

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ

لَا تَتَّخِذُوا شَيْئًا فِيهِ الرُّوحُ غَرَضًا .

İbn Abbâs'tan nakledildiğine göre,
Hz. Peygamber(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Hiçbir canlıyı hedef edinmeyin!"

{ Müslim, Sayd ve zebâih, 58 }

- 12 -

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ

نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنِ التَّحْرِيشِ بَيْنَ الْبَهَائِمِ .

İbn Abbâs şöyle demiştir:

"Resûlullah(s.a.s.) hayvanları birbirleriyle dövüştürmeyi yasakladı."

{ Tirmizî Cihâd, 30; Ebû Dâvûd, Cihâd, 51 }

- 13 -

عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ قَالَ

أَقْبَلْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ مِنْ غَزْوَةِ تَبُوكَ حَتَّى إِذَا أَشْرَفْنَا عَلَى الْمَدِينَةِ قَالَ هَذِهِ طَابَةُ ، وَهَذَا أُحُدٌ ، جَبَلٌ يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ .

Ebû Humeyd anlatıyor:

Hz. Peygamber(s.a.s.) ile birlikte Tebük Gazvesi'nden dönüyorduk. Medine'ye vardığımızda Allah Resûlü şöyle buyurdu: *"İşte bu Tâbe'dir (iyilik ve güzellik şehridir). Bu da Uhud'dur, öyle bir dağdır ki o bizi sever biz de onu severiz."*

{ Buhârî, Megâzî, 82 }

- 14 -

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ

مَا مِنْ إِنْسَانٍ قَتَلَ عُصْفُورًا فَمَا فَوْقَهَا بِغَيْرِ حَقِّهَا إِلَّا سَأَلَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَنْهَا .

Abdullah b. Amr'dan nakledildiğine göre,
Resûlullah(s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Hiçbir kişi yoktur ki bir serçe kadar küçük ya da ondan daha büyük bir canlıyı haksız yere öldürsün de Yüce Allah ona bunun hesabını sormasın!"

{ Nesâî, Sayd ve zebâih, 34 }

